

DIADAL-E EZ?

Azt a tényt, hogy a kommunista listák, ille-
gál mandátumok megsemmisítésének az
erőmetét az új parlament többsége magáévá
tette, a legtöbb joggal Pamfil Seicaru lapja,
a „Curentul” könyvelheti el sikerül.

Bennünket ezáltal nem a kommunista sza-
vazatoknak és mandátumoknak ez a rendki-
vül fura, különleges sorsa, hanem csak ér-
vénytelenítésüknek a módja, hogyanja, főleg
pedig ennek indokolása érdekel. Az ugyanis,
hogy majdnem minden más európai ország-
hoz hasonlóan, van-e a szélső baloldali mun-
dasságnak parlamenti képviselete Romániá-
ban is, vagy nincs, lehet általában közömbös,
vagy csak taktikailag fontos, az azonban,
hogy a polgári demokrácia, a népszuverení-
táson alapuló parlamentarizmus elveit milyen
erővel idomítják az összeférhetetlen dikta-
túra sablonjaiba, távolról sem hagyhat hide-
ben senkit, aki még mindig hisz abban, hogy
társadalmi rendünket, minden megrázkódta-
s ellenére, csak a lényegét képező gazdasá-
gi és politikai liberalizmus, a gazdasági és
társadalmi erők kötetlen, teljesen szabad já-
rása és korlátszám a természetével össze nem
egyeztethető diktatórikus kötöttségek rend-
szere tarthatja fenn.

Nézzük csak azt az argumentum-sorozatot,
amellyel a Curentul kampánya a kommunista
mandátumok elkövetésének feje tetejére állí-
tott és össze-visszacsavart ügyét győzelemre
vigyítette.

— A kommunista mandátumoknak a Jorga-
lé többség által való esetleges elismerése
egyértelmű volna a forradalom e markotányo-
sainak adott árulási és igazgatói engedéllyel...
Logikus és erkölcsös volna, hogy megsemmi-
títésük a törvény virganc, erőteljes megsérté-
sét követeljen, mert az erőszak szabálysze-
rű és kötelező, amikor az erőszak professzio-
nálisainak az üzemeltetése akarja megtorolni. A
főként lelkek azonban, amelyeknek a törvé-
nyes paragrafusok fetisizmusa és a jogi for-
malizmus miszticizmusa lezüllesztette úgy az
értelmességüket, mint önvédelmi érzéküket,
főként fellázadással tiltakoznak: „Ne köve-
ljék a parlamenttől, hogy a törvény meg-
sértésével érvénytelenítse a kommunista man-
dátumokat!”

— Ellenszögül a törvény? Akkor a törvény
ostoba és áldásosan megsérthető a törvényho-
zók testülete által, amely fel van ruházva az-
zal a joggal, hogy törvényeket hozzon és rom-
boljon szét, fenntartsa, vagy megszüntesse
őket s vitassa értelmüket és szellemüket.

Mindezek után pedig a Curentul cikkírója,
aki a kampányt tulajdonképpen vezette, idé-
zi a jelenlegi kormány egyik fiatal és „ékes-
szóló” miniszterének rezignált véleményét is.

— Kapitalista gazdasági rendszerű állam,
burzsoá társadalom vagyunk, — úgymond az
idézett miniszter, — de az a valóság, hogy
szegélyük ezt elismerni. Pedig hát a modern
világnak nincs más választása, mint csak a
kapitalizmus és kommunizmus, a burzsoá-
rendszer és szovjetrendszer között. Ez korunk
nagy alternatívája.

Ez olyan igazság, hogy fölött nem lehet vi-
tázkodni. Választani kell a kapitalizmus és
kommunizmus között. De milyen kapitaliz-
mus az, amit választunk, — ez a további kér-
dés, amit már nem tett fel a „fiatal és ékes-
szóló” miniszter. Pedig ekörül csinálja a kor-
mány és szócsöve, — s aligha minden szá-
ndékoság nélkül, — a legelítélhetőbb fogalom-
zavart. Az a gondolkodásmód, amellyel a „Cu-
rentul” argumentált és amelyet sikerült elfo-
gadtatnia a Jorga-többséggel, a fasiszta ka-
pitalizmusé, azonos a Mussoliniéval.

S ha így állunk, mire az egész mostani „ön-
kínzás, ének?” Mire kellett a nagyhangu hi-
batkozás a csorbíthatatlan alkotmányosságra,
a demokráciára, és a népakarat szabadságá-
nak a biztosítottására, a választások előtt és
még most is. Előbb le kellett volna vonni azo-
kat a következtetéseket, amelyeket a fiatal és
ékes-szóló miniszter s méginkább a Curentul
temperamentumos cikkírója, Jon Dimitrescu,
csak most vonnak le. Mindjárt a választások-
ból ki kellett volna zárni a kommunistákat s
nyilván megmondani, hogy az ország népe
csak a polgári pártok jelöltjei közül választ-
hat. Ez tisztább ügy lett volna, következe-
tebb, nyitabb.

A „törvényes paragrafusok fetisizmusát és a jo-
gi formalizmus miszticizmusát” kigunyolni és
pellengérré állítani, teltetni magunkat a
megkövesedett demokratikus dogmákkal, az
önkény szabad uralmát készíti elő, amely be-
láthatatlan veszélyeket rejt magában.

Még mindig tartanak az igazolási izgalmak

Kommunistamentes lesz az új parlament

A szabaddá vált mandátumokon a többi pártok fognak osztozkodni

Bukarest, június 18
Imre Aladár mandátumának az ügyét
a parlament a 11-es bizottság elé utalta.
Ez a bizottság először felszólította a két
helyen, Szatmáron és Biharban megvá-
lasztott kommunista képviselőt, hogy iga-
zolja állampolgárságát. Határidőt erre
szerdán délelőtt 11 óráig adott. Erre az
időpontra Imre Aladár nem tudott ok-
mányokat szolgáltatni annak a bizonyí-
tására, hogy valóban Bukarestben szüle-
tett, valóban román állampolgár és való-
ban teljesítette katonai kötelezettségét a
román hadseregben.

Az ő mandátumának a sorsa tehát már
a tegnap délelőtti megpecsételődött. Ennek
ellenére a bizottság csak a késő délutáni
órákban hozta meg a döntést. Ennek a
késedelmeskedésnek súlyos jelentősége
volt.

A bizottság immáron nemcsak az Imre
Aladár mandátuma, hanem a szatmári
és bihari teljes kommunista listák fő-
lőit akart dönteni.

Es így is döntött, kimondva azt, hogy a
teljes listákat megsemmisíti, mert a meg-
választott jelölt, Imre Aladár nem tudta
igazolni román állampolgárságát. E dön-
tés szerint a szatmári és bihari kommu-
nista szavazatok érvényteleneknek tekin-
tendők, tehát j választás sem lesz.

A megürülő mandátumokon a többi
pártok fognak osztozkodni.

A bizottság döntését hosszú és egyes
részleteiben heves viták előzték meg. A

tagok közül ugyan senki sem foglalt ál-
lást Imre Aladár mandátuma érdekében,
akadtak azonban olyanok, akik nem látá-
ták indokát és okát az egész kommunista
lista, illetve az összes kommunista szava-
zatok megsemmisítésének. Eszerint az ál-
laspont szerint Imre Aladár mandátuma
a kommunista lista második jelöltjét ille-
ti meg. A többség azonban állandóan
szemelgett tartotta a végső cél: az összes
kommunista mandátumok megsemmisíté-
sét. E cél felé a 11-es bizottság döntése el-
határozó jelentőségű lépés volt. A szat-
mári és bihari kommunista szavazatokat
már megsemmisítették. Hasonló sors fe-
nyegeti a marosmegyei szavazatokat,
mert az itteni megválasztott jelölt, Dán
István, büntetett előéletű. Büntetés-
ét kifizető, politikai jogait azonban az
ítélet szerint csak 1938-ban nyeri vissza.
Ha Imre Aladár miatt két megye összes
leadott szavazatait megsemmisítették,
nem kerülhet el az Marosmegyében sem.
Ebben az esetben a kommunista párt
73.216 szavazatából 18.917 szavazatot ve-
szít el. És nem lesz meg a törvényes két
százaléka, hogy egyetlenegy mandátumra
is számot tarthasson. A bukaresti lapok
már számítgatják, hogy milyen pártok
részesülnek a kommunistáktól elvett
mandátumokból.

Véleményük szerint kettőt a kormány
kap, egyet a nemzeti zsidó párt, egyet
a nemzeti parasztpárt és egyet talán a
gheorgisták.

A 11-es bizottság hos-
szu tanácskozása
egyébként nem nélkü-
lözte az érdekességet.
Hírek szerint a döntő
szó a Mirtoé volt, mert
ő szaktekintély ugyis,
mint jogász, ugyis
mint az alkotmány is-
merője. Mirto azonban
nem jogi szaktudására
hallgatott véleménye
leszövegezésénél.

Ellenben ilyesmiket mondott:
— Annak ellenére, hogy nemzeti-pa-
rasztpárti vagyok s annak ellenére, hogy
jogi szempontból számos ellenéret lehet-
ne felhozni álláspontommal szemben, én
mégis román szívemre és román ér-
kemre hallgatom s minden jogi érveléssel
szemben könnyű lelkiismerettel kérem,
sőt követelem, hogy semmisítsék meg az
összes kommunista szavazatokat.

Lupu nem volt ilyen szigorú:
— Igen, meg kell semmisíteni az Imre
Aladár mandátumát, mert nem tudta iga-
zolni állampolgárságát. Helyette azonban
más kommunista képviselő kerüljön be a
parlamentbe, mert a leadott szavazatokat
nincs jogunk elvenni.

Trancu-Jasi volt miniszter is ilyen ér-
telemben beszélt.

Kilencen szavaztak a teljes lista meg-
semmisítése mellett és kettő ellene.

Imre Aladárt letartóztatták

A 11-es bizottság már megfosztotta
Imre Aladárt mandátumától, amikor a
szerda délutáni kamarai ülés éppen Im-
re Aladár körül forrongott. Patrascanu
és Nichifor Robu tetteles összetűzése
után Cuza azzal zárta be az ülést, hogy
az összes ellenzéki pártok felemelték
tiltakozó szavukat Patrascanu kommu-
nista képviselő védelmében és Nichifor
Robunak a mentelmi bizottság elé való
utalását követelték. Patrascanu viszont
visszautasította a védelmet azzal, hogy
nincs szüksége rá, ha az polgári pártok-
tól jön.

Ezzel fejeződött be az ülés. A kommu-
nista képviselők Imre Aladár és Patrascanu
köré csoportosulva egy csoport-
ban hagyták el a parlament épületét. Az
uccán várták őket az a tömeg, amelyiket
a karzatról ürítették ki, amikor tapsol-
ni kezdtek a kommunista képviselők-
nek. Ez a tömeg körülvette Imre Ala-
dárt és Patrascanut és szorosan tömör-
ülve indult meg a piac felé. Utközben
egyre szaporodott. A nagypiacon a
munkanélküliek újabb tömegével bő-
vült s most már tüntető meceneft alakul-
va, vállon cipelve a két kommunista
képviselőt tartott a Calea Mosilor felé,
ahol a pártnak jogvédő irodája van.

Itt a tömeg hallani akarta Patrascanut,
majd Imre Aladárt. Mindketten beszél-
tek. Közben azonban megérkezett a
rendőrség és a sziguranca is. A hatósá-
gi közegek Imre Aladár beszédében
gyújtó tendenciát és lázító tartalmat fe-
deztek fel, mire

a rendőrök behatoltak a jogvédő iro-
dába, hogy Imre Aladárt letartóztas-
sák.

A rendőri felvonulás azonban lassu
volt, közben Imre Aladár a klub egyik
hátsó aiján eltávozott.

A sziguranca azonban nyomában ma-
radt s az esti órákban
az Obor nevű városrészben, egyik
ismerőse lakásán, le is tartóztatták.

Imre ügye az éjszakai ülésen

Ilyen előzmények után kezdődött meg
este kilenc órák az éjszakai ülés. Ér-
dekes, hogy a többségi képviselők ek-
kor még nem tudták semmit a 11-es bi-
zottság döntéséről, de arról már értesül-
tek, hogy Imre Aladárt lázítás miatt
letartóztatták.

Vlasopol, az első felszólaló, már erről
vallotta a kormányt. Kérdést intézett az
elnökhöz, hogy igaz-e Imre Aladár le-
tartóztatásának a híre. Ha ugyanis igaz
és ha azért tartóztatták le, mert lázító
beszédet tartott, úgy a kommunistáknak
nem lehet többé helyük a parlamentben.
(Vlasopol többségi.)

Megismételte ezt a kérdést G. Jorga,
a miniszterelnök fia is. Cuza azt felel-
te, hogy még nem tud semmi hiteleset
a dologról, de kötelességének érzi pon-
tos információkat szerezni s akkor meg-
adja a szükséges felvilágosítást.

Patrascanu állott fel azután, hogy
megadja azokat az információkat, ami-
re az elnöknek szüksége van. Elmeséli
a rögtönzött népgyűlés történetét s az-
tán azt is, hogy miért és hogyan tartó-
ztatták le Imre Aladárt. Szerinte a szigu-
ranca azért látta jónak a letartóztatást,

mert Imre ilyen kifejezést használt: ne
tűrjétek, hogy a henye és haszontalan
burzsoázia elvegye a ti szavazatokat.
Tiltakozik a képviselői mentelmi jog
durva megsértése ellen s azonnali in-
tézkedést követel képviselőtársa sza-
badlábrahelyezésére, mert annak a be-
léje helyezett bizalomnak megfelelően
a parlamenti ülésen kell lennie.

Cuza: Azt hiszem, hogy a sziguranca
helyesen járt el. Ennek ellenére gon-
doskodom arról, hogy az ügy világosan
álljon a kamara előtt. Be fogom szerez-
ni a szükséges információkat.

A napirend

Napirenden a tutovamegyei választá-
sok kerülnek sorra. D. R. Joanitzescu
jelenti be a kontesztációt, de siker nél-
kül. Minden eredménye az a mérges
szópárbaj, amit Leon-nal, a volt lupis-
tával vív meg.

Leon: En Önt nagyrabecsülöm, Joa-
nitzescu ur, mert önnek köszönhetjük.

D. R. Joanitzescu: Undorító intrika
az, amit Ön csinál. De ne féljen, mert
Madgearu még bekerül ebbe a parla-
mentbe s akkor jaj lesz az olyan ala-
koknak, mint Ön.

A választást igazolják. Aztán gyor-
san utána igazolják a balti-megyeyt is,
pedig Leanca (sterist) képviselő meg-
döböntő dolgokat tár fel az ottani ter-
orról. Orvosi látletelekkel igazolja,
hogy milyen súlyosan bántalmazták
Mota jelöltet.

Jorga: Ennek az ügynek a kivizsgá-
lását elrendelem. Önök azonban ne

gyon rosszul teszik, hogy szétforgassák
jék erőket, ahelyett, hogy közös front-
ba tömörítsék az erdélyi, beszarábiai
és bukovinai románokat a közös ellen-
ség ellen.

Leanca: En meghallgattam a minisz-
terelnök urnak egyik jasi konferenciá-
ját, amelyen ennek pont az ellenkező-
jét mondotta.

Jorga: (zavartan) Bizonyára rosszul
értette ön, hogy mit is mondtam Jasi-
ban.

Mihalache: Miniszterelnök ur, a hibá-
kat nem lehet szóval és írással kiküszö-
bölni. Tettek kelljenek. Tessék megbün-
tetni azokat, akik a választásokon visz-
szaeléseket követtek el.

Jorga: Nem vagyok hajlandó válaszol-
ni annak a Mihalachenak, aki a tegnapi
olyan durván viselkedett velem szemben.

Mihalache: Ismét csak azt mondom:
tessék megbüntetni a bűnösöket!

Jorga (idegesen): Honnan tudja, hogy
nem akarom megbüntetni őket?

Mihalache válaszolni akar, de Jorga
háta fordít neki, mire lemondóan le-
gyint. Aztán Robu cuzista, Fischer Jó-
zsef zsidó és Buzdugan kormányparti
képviselő beszélnek. Az első kettő a vá-
lasztások megsemmisítését kéri, az utób-
bi Steret támadja. Aztán szavaznak és
igazolnak.

Az első kivonulás!

Először a radauti választásokat igazol-
ják, bár Nichifor Robu cuzista erősen til-
takozik. Aztán Sorocara, Stere megyéjére
kerül a sor. Ezt a választást Stere sze-
mélyesen kontesztálta meg. Bár beteg, na-
pok óta csak azért maradt Bukarestben,
hogy a sorocai visszaéléseket személyesen

tárja a kamara elé. Amikor azonban Cu-
za bejelenti, hogy Stere a szó, náratlan
dolog történik.

Perileanu (Vlad Tepes): En és barátaim
nem vagyunk hajlandók ezt az árulót
meghallgatni. Ha beszél, kivonulunk.

Topa (többségi): En is egyetérték Peri-
teanu képviselőtársammal. Mi is kivonu-
lunk.

Campeanu esperes (többségi): Beje-
lentem, hogy az egész többségi párt kivo-
nul, ha Stere ki meri nyitni a száját.

Cuza megadja a szót Sterének, aki fá-
radtan és fanyar mosollyal beszélni kezd,
mire a kormánypárt palóban kivonul.

Trifu cuzista még beszalad a folyosóról
s odakiabálja:

Ő vissza is megy oda, ahonnan az imént
beszaladt, Cuzának azonban elnökölnie
kell, tehát bennmarad. Már csak az ellen-
zéki képviselők vannak bent. Minden
szem Jorgát nézi, aki habozva felkel s
aztán lassan a pártja után megy. Stere
tehát jelentősen kiürült ház előtt kezd
beszélni.

Lupu: Hangosabban, mert a többségi-
ek a függönyök mögött hallgatónak. —
Hadd hallják meg ők is szegények!
amiket a kormány és csendőrei Sorocában
és az egész Beszarábiában elkövettek. Őt
súlyosan bántalmazták.

Amikor elhallgat, a többségi képviselők
betódnak. Istrate Micescu kér szót. Til-
takozik Stere szereplése ellen, mert sze-
rinte Stere az, aki Beszarábiában minden
elégedetlenséget felidéz.

Aztán szavaznak és a választást ig-
azolják.

Argetoianu különös bejelentése

Bukarest, június 18.
Pénzügyi és kereskedelmi körökben
nagy feltűnést kelt és különböző magya-
rázatokra ad alkalmat Argetoianu pénz-
ügyminiszternek tegnap délután a Ka-
marában tett váratlan és minden indo-
kolás nélküli bejelentése arra vonatko-
zólag, hogy a kormánynak eltökélt szán-
dék a lejtabilizációt fenntartani.

A miniszter kijelentése mögött most
kutatják az okokat, amelyek ezt az
enunciációt szükségessé tették.

Az újra megbízott Ender

Nehéz az osztrák kormányválság megoldása

Bécs, június hó 18.

Bár a rendkívüli súlyos gazdasági és
pénzügyi helyzet a kormányválság lehető
leggyorsabb megoldását követeli, a kibon-
tázás lehetőségei ugyanakkor igen ki-
nosaknak bizonyulnak.

Miklas szövetségi elnök tegnap egész
nap tárgyalta a pártvezérekkel, majd uj-
ra Ender dr. eddigi kancellárt kérte fel
a kormány megalakításának a megkísér-
lésére. Ender kijelentette, hogy a párat-
lanul mély válságot a szokásos parlamen-
ti módszerekkel lehetetlen megoldani s
ezért két feltételhez kötötte a megbízatás
elfogadását. Egyik feltétel az, hogy a par-

lament adjon a kormánynak messzemenő
felhatalmazást az államháztartás egyen-
súlyának a helyrehozására és biztosításá-
ra, valamint a Credit-Anstalt szanálásá-
nak a véghezvitelére. Második feltétel-
ként Ender azt kötötte ki, hogy a jür-
tok ne támasszanak nehézségeket bizo-
nyos személyeknek a kormányban való
részvétele útjába.

Ender feltételei a politikai életben nagy
meglepetést keltettek.

Kiszárgított hírek szerint vállalkozása
az adott feltételek mellett nem kecsegtet
sikerrel s valószínű, hogy a délután fo-
lyamán kénytelen lesz visszaadni feltéte-
les megbízatását.

Az új interimár bizottságok és a két párthatározat

Bukarest, június 18.

A városi és megye interimár tanácsok
ügye foglalkoztatni kezdte a politikai
pártokat. Ennek a hirtelen érdeklődés-
nek abban van a magyarázata, hogy a
kormány elhatározta a közigazgatási tör-
vény gyors módosítását, ami viszont azt
jelenti, hogy a most kinevezett interi-
már tanácsok nagyon rövid életűek
lesznek.

A liberális párt parlamenti csoportja
szerdán ült össze a kérdésben s a kö-
vetkező határozatot hozta: a párt tag-
jainak tilos kinevezést elfogadni az in-

terimár bizottságokba. Feloldást e tila-
lom alól csak azokon a helyeken ad a
párt, ahol a kisebbségi népelemek több-
sége, vagy más nemzeti szempont szük-
séssége teszi a liberális párt ezirányú
engedékenységet.

Határozott a kérdésben a nemzeti pa-
rasztpárt vezetősége is. Itt már nincs ki-
vétel. A párt vezetősége kizárással fe-
nyegeti meg mindazokat a párttagokat,
akik a törvénytelenül feloszlott városi,
községi és megyei tanácsok helyébe
kinevezett interimár bizottságokban le-
lyet foglalnak.

Franciaország közvetít Románia és Oroszország között

Három pont alap-
ján indulnak meg

az orosz-román kereskedelmi tárgyalások

Bukarest, június 18.

A „Times” bucaresti tudósítójának
jelentése nyomán hírt adtunk arról
a szenzációs tervről, amely szerint a kö-
zeljövőben megindulnak a román-orosz
kereskedelmi tárgyalások. Ez a hír tel-
jesen váratlanul érte elsősorban a ro-
mániai közvéleményt és így érthető ha
huszonnégy órán keresztül az állítólagos
orosz-román tárgyalások képezték a nap
szenzációját. Nagyon jól informált
helyről az alábbi információkat szerez-
tük be erről a kérésről:

Jelenleg Párisban folynak az orosz-
francia tárgyalások. Az oroszok nagy-
mennyiségű gazdasági gépet akarnak vá-

sárolni Franciaországban és a franciák
cserébe olcsó, jóminőségű gabonát kap-
nának Oroszországból.

Franciaország viszont már előzőleg
megígérte Romániának és Jugoszláviá-
nak, hogy oly módon fog e két ország
gazdasági helyzetén segíteni, hogy haj-
landó átvenni a román és jugoszláv
raktárakban fekvő gabonafeleslegeket.
Már most, ha Franciaország a fenti fel-
tételek mellett egyezséget köt Oroszor-
szággal, úgy nem tud ígértenek eleget
tenni. Hogy azonban Franciaország még
se veszítse el Románia szimpátiáját,
egy új formula került előtérbe:

E formula szerint Franciaország köz-

A ZSENI JOGÁN...

Theodor Dreiser „Amerikai tragédia” című
regényével rakétaszerű gyorsasággal tette
meg az utat a világsiker sztratoszférájába. A
karrier iver nem nagy, csak rendkívül mere-
dek. Hogy hová vezet, nem tudni. Amerika
a korlátlan lehetőségek hazája s könnyen
meglehet, hogy Dreiser egy újabb regénnyel
knockautra üti az „Amerikai tragédiát.” És
az sem elképzelhetetlen, hogy ott reked a vi-
lágsiker ugorkafáján s — ő, milyen tipikus
amerikai tragédia lésszen. — többé nem ír le
értelmes mondatokat. Egyelőre Mr. Dreiser
nem ír. Annnyira ur lett a tantiémekből, hogy
egyelőre megelégszik azzal is, ha írnak róla.
Ennyi csak kijár a zseninek, aki eddig állí-
tótól a legszebb és legmegrázóbb szintézist
adta annak a hatalmas életkompleksumnak,
amelyre nekünk, álmodozó európaiaknak,
csak egy szavunk van: *Amerika!*

Amit Dreiserről mostanában írnak, az csep-
pet sem hízog, — a hétköznapi emberre.
A nagy zseni pofokodik. — Lekent egyet
Sincler Lewis-nek, aki ugyancsak híres du-
dás az amerikai irodalmi csárdákban, ami-
ta Nobeldíjjal fizeti a cehheket. Hogy mi-
ért, azt pontosan ne is állapítsuk meg: bizo-
nyára a zseni jogán. Egy ilyen pofon na-
gyot csattan, különösen Amerikában, ahol a
gangster és a policemannal revolverharcai
élénkítik a dollárhajszra dübörgő ritmusát és
az élet szürkeségét olyan drámai árnyalattal
szinezni vöröse a ringekben betört orrok és
koponyák véresője. „Öreg fiu ez a Dreiser”
— dörmögik a maradék cowboyok a prejin
és a csattanós pofon iránti tiszteletük jeléül
elolvassák azt is, amit Mr. Dreiser lekent —
a papírra.

Al Capone eliszkolta a tengerre. De megma-
radt Dreiser és róla ismét beszélnek. És ír-
nak. És a dollárért lüktető jenk sziv per-
cenként legalább tizzel dobban többet, per-
sze, Dreiserért, aki meglátta Amerika tragé-
diáját, hogy magát Amerikát határtalan ak-
vizációs hadiszíntérnek tegye meg, karakán

fenekedéseivel. Az üzletemberrel egybeoltott
zseni jogán.

Aki idáig eljut, az nyugodtan füttyöl ott
fenn a magasban, a siker ormán. Akkorát
már úgy sem tudnak rugni rajta, hogy on-
nan lebukassák, amíg maga meg nem gon-
dolja a dolgot. Aki bírja, marja.

Nem tudom, vajon hozzátartozik-e Ameri-
ka tragédiájához az amerikai embernek egy
igen jellemző tulajdonsága: a grandiózus
vállalkozási ösztönnel és tehetséggel párosult
hallatlan álszemérme és előítélete, amely
csak a külső látszat megőrzését tartja egyef-
len feladatának a dollárhalmozás mellett?
Biztos, hogy minden jenk felszisszent, ami-
kor a Dreiser-igen újabb hullámaként a
nagy író egyik ellenfele megírta a követke-
zőket: *Dreisernek börtönben a helye.* Ott a
Sing-Singben például. Hiszen sikkasztott! Te-
kintélyes summát.

De Dreiser már nem az a fiu, aki kiáll a
ringről, ha beakasztanak az orra alá egy ho-
rogítást. Visszavág rugalmasan, frissen, a
zseni örök lendületével, amely füttyöl kicsi-
nyes versenyszabályokra és obskurus törvé-
nyekre, a szent egyéni szabadság kilengései-
nek roszdás kerékkötőire. Dreiser, — ezuttal
a zseni, — nyíltan és kerteles nélkül vallott
Dreiserről, az előlegezett zseniről. A táma-
dásra legteljesebb beismeréssel válaszolt. —
Csak ennyit:

Igen, sikkasztottam. Elemeltem 25.000 dol-
lárt. A cég nem tett ellenem büntető feljelen-
tést. Kinek mi köze hát a históriához?

Cinikus ez a válasz? Ó, cseppet sem. In-
kább nagyon is emberi. Meghatóbb a nyíltsá-
ga és őszintesége, mint hatkötetes analitikus
regényeké. A lendő zseni lopott. Onnan, a
hol volt. Ahol szintén loptak, törvényadta
kereteken belül. Kinek mit fáj az, ha meg-
lopták a tolvajt, aki kiszívja tömegek mun-
kaerjét s vérből, könnyből és verejtékből
desztillálja magának a dollárt milliósámmra.
Kinek fáj? Dreisernek nem fáj. Ha van
benne humor, röhög a régi csinytevésen. Hi-

Somlay Artur és a Budapesti Vig-színház művészei Brassóban

Június 24-én

A töltőtoll

(Fodor László világhírű vi-
játéka)

Június 25-én

A kenyérkereső

(Mangham karikatúrája, for-
ditotta Harsányi Zsolt).

Az előadások 1/29-kor kezdődnek
a REDUTBAN.

Rendező: G. Ongyérth.

JEGYEK: 40—180 Lei, a ZEIT-
SCHRIFFTENZENTRALE-ban,
Kolostor-utca 34 (Tel. 268).

vetítőnek lép fel Románia és Orosz-
ország között egy kereskedelmi szer-
ződés megkötése érdekében.

E szerződést a franciák az alábbi mó-
dozatok szerint képzelik el:

1. Az oroszok a gabona-export politi-
kájukban tekintettel lesznek a román
gabona-termékekre.

2. Románia ezenkívül egy néhány
olyan gazdasági előnyhöz juthat az
oroszokkal kötendő gazdasági szerződés
kapcsán, amely érezhetően enyhítené a
romániai gazdasági krízist.

3. A tárgyalások folyamán fel sem ve-
tődik a beszarábiai kérdés, éppen ug-
ahogy ez a kérdés akkor sem kerül
szőnyegre, amikor Románia lengyelor-
szági nagykövete, Cita Davilla, Mosz-
kvába utazott és a kölcsönös megtámad-
hatatlansági szerződést aláírta.

Annak ellenére, hogy a francia inicia-
tíva alapján Oroszországgal a tárgya-
lást esetleg a közeli napokban megke-
zdi Románia, mégis román felhivatalos
helyről cáfolat a válasz a „Times” bu-
caresti értesülésére.

NAGY BANKBUKÁS NEWYORKBAN ES
FIZETÉSKÉPTELENSÉGEK NEMET-
ORSZÁGBAN.

Berlinből jelentik: Németországon újabb fi-
zetésképtelenségi hullám tepert végig. Meg-
bukott Erfurtban a Günther-bankház, Berlin-
ben a Louis Cohn-féle legnagyobb butorkeres-
kedés és csődöt kért maga ellen az Arnhem-
féle világhírű pénzszekrény-gyár. — New-
yorkban a Security-Home bukott meg, 36 mil-
lió dollárral.

szen mi is röhögünk az egészen, más hang-
nemből. Ugy röhögünk, — hogy a könnyű-
is kicsordul. Mi nem suvasztanók zsebre az
a huszonötzetes dollárban, — szintén a zse-
ni jogán. A gyámoltalan, becsületes, pipo-
gya, korrekt és tiszta zseni jogán...

És Al Capone, aki épp úgy Amerika, mint
ahogy Dreiser zsenije is Amerika, a tenger-
ről alkuszik a hatóságokkal. Négy millió
ajánlott fel dollárban, persze, hogy ne bol-
gassák azokat a kis adóelvitkolási üzleme-
ket. Hagyják őt szegényt élni és dolgozni a
küzdési utolsó csepp véreig és whiskyjéig
a haza üdvére. A maga külön zsenijének jo-
gán.

Az amerikai ítélet mérlegében most ot-
himbálózik ez a két különös zseni. A gang-
ster és az alkotó művész. Az egyik lop, csál-
ól. És megírja emlékiratait. A másik írt és
megmutatta a művészi látás szinbontó priz-
máján keresztül Amerikát. És mellékesen,
csaklított huszonötzetet.

Melyiket csodáljuk jobban a kettő közül?
Kíváncsi magunknak azt a tősgyökeres és
lapidáris egyszerűséget, amellyel a véres ban-
ditakéz megkörmöli kalandos életének törté-
netét? Vagy irigyeljük azt a bátor lendüle-
tet, amellyel a kifinomult művészujjak el-
rajzoltak huszonötzetet?

Kérdés ez? Probléma ez? Talán az Őceán
non innen...

Óda! egyszerűbb.
Valahol a felhőkarcoló századik emeleté-
táján, nyitott ablakon kihajol a flapper. A
ellebegő felleg fehérségére ruzzos rudacska-
jával felken néhány kedves krikz-krakszó-
nyíall átvert szívet, vagy valami ehhez ha-
sonló izét, majd átlépi az, ujságlepedőt,
mely épp úgy ír hasábozat Mr. Dreiser-
mint Al Caponeról. Felemeli a telefonkag-
lót és felcsengeti Mr. Dreiser-t, a sikkasztó-
és édes fiút, a pénzes pofát. A maga külön
zsenije jogán, — amelynek neve divatba jö-
szóval: sex appeal, — inkább Al Capone-
volna az esete. De ez a Mr. jelenleg nem ta-
tözkodik a telefonközpont körletében.

Amerika... Messzi álom, mely élve lüktet
acélban, vasbetonban. És acélból, beton-
nál masszívabb ostobaságban.

Finta Zoltán

Az erdő gombáján élnek és mérgeződnek meg a vulkáni munkanélküliek

Huszan-harmincan utaznak el naponta munkát keresni

Egyikük az éhségtől és kimerültségtől már a vonaton meghalt

Brassó, június 18.
Egy fiatalember járt bent ma a szerkesztőségben. Harminckétéves, jobbkézén két ujja hiányzik, a világháborúban vesztette el. Vulkánból jött és Bukarestbe van utnak, hogy ott elintézzék egy sereg vulkáni özevegasszony nyugdíjügyét. A listát leteszi az asztalra: Marina, Ileana, Szüle Rozália, Lindecky Mária, Zernuk Mária, Bardóc Rozália, Kordos Rozália, Ciora Mária, Véber Katalin, Benedek Berna, Czeglédi Eszter, Labocz Irén asszonyok és még sokan, akik hónapok óta nem kapták meg járandóságukat. Sok reménységgel ezt a fiatalembert bízták meg, hogy járja ki a miniszteriumban, hogy megkapják a pénzüket. Ott lesz egy pár napig, az összeadott kis pénzből futja és amialatt Vulkánban nagyon sok házból fognak aggódással rágondolni, hogy vajon mit végez, el tudja-e majd intézni? Elintézni? Ennek olyan simán kellene mennie, mint valami gépezetnek. Ez csak itt nálunk létezik, ez a szó „elintézni” — jogos és megillető dolgokra. Másutt ebben az értelmezésben ezt a szót nem is használják.

Végigfutjuk a listát, aztán leültetjük, beszéljen.
— Az emberek már abból élnek, hogy gombászni járnak az erdőbe. Aztán megbetegszenek. Most is nyolc fekszik a kórházban, mérgezésben.
— Emlékeznek még arra, hogy mi az: hus?
— Nem igen. Van aki évek óta színt látni. Krumplit meg zöldsgélfeket esznek, azt is ajándékozásból. Akinek van még munkája — az segíti a munkanélkülit.
— És a bányatársaság?
— Attól nem kapnak kérem semmit... Pedig ott állanak naponta órákhozsat az iroda előtt. Amikor megünják, elmennek.
— Akkor hová mennek?
— Járnak az utcákon, kimennek az erdőbe, hasrafeküsznek, rágják a füvet.

Szörnyű dolgokat mond el. Hogy például évek óta nem telt ezer és ezer embernek egy új zsebkendőre, egy új fuzsékra, nem is beszélve felsőruháról. Le vannak rongyolódva, kint van a könyökük, az ülepük sokaknak. Az egyik közülük a multkor vonatra ült, hogy átmenjen Petrosényba, hát ha ott talál munkát. Meghalt a vonaton. Mitől? Kimerültségtől, éhezéstől, az évek óta magáért és családjáért tartó gondoktól.

Már a kereskedők is segélyt kérnek

— A Maniu-kormány óta van ez így. Azóta van ez kérem. Már a negyedik esztendeje.
— Napszámba próbálkoztak menni?
— Nem akad munka az egész Zsilvölgyben. Néha a vonatonál, ha valami idegen érkezik sok kofferrel, lehet vinni a csomagot. De ez is ritka. Olyan nagy a nyomor nálunk, hogy a kereskedők is bezárnak, alig valaki tart nyitva, mert soha nem megy be hozzájuk vevő. Most hallottam éppen, hogy küldöttségbe mennek a kormányhoz, hogy adjanak nekik segélyt. Kereskedők! Ki hallott még ilyet kérem! Most tessék elképzelni, hogy mi lehet minálunk! Nem dolgozik a kisiparos sem, mert nincs aki rubát rendeljen, aki cipőt csináltasson.
— Nem próbálnak kivándorolni?
— Az megszűnt, mert rossz hírek jöttek Délamerikából és Franciaországból is és mert már arra sincs pénz, hogy valaki messzebbre elutazzon. Legfeljebb a Székelyföldre mennek. A vulkáni állomásra naponta husz-harminc ember indul az állomásra szerencsét próbálni. Van akiről aztán többet sose hallunk, a legtöbb azonban visszajön, még jobban lerongyolódva, kétségbeesve. A legtöbb eredménytelenül járnak. Legutóbb egy Urlik nevezetű üzemvezető, akit szintén leépítettek, elment. Senki sem tud róla. Azt mondta, felakasztja magát... Legutóbb még jó volt, hogy a vulkáni katonaságnál volt egy kapitány, egy derék ember, ez adta a csajkáknak egy kis levest nekünk is, meg főzeléket. De most már ettől is el-
— Hát mennyien lehetnek munka nélküli?

— Sok ezren, csak Vulkánban. Hát még a többi helyen! A bányatársulattól nem kapunk semmit, pedig fizettük évckig a nyugdíjat. Az is elveszett.
— Most a választásnál szavaztak maguk?
— Csak kevesen. A legtöbbben ki se váltották az igazolványt. Nem törődünk mi már az ilyenekkel. Aztán, az igazat megvallva, a hátunk mögött ott a csend-
— Nem igen lehet... semmit... Az a nagy baj, hogy nincs zálogház Vulkánban, még eladogatni se lehet semmit, kis-

butort, vagy egyebet... senki nem veszi meg.
Panaszkodik, hogy a bányatársulat csak a munkásokat, napszámosokat bocsátja el a magasabb fizetéseiket nem bántja. Az igazgatóknak ma is megoan a nagy fizetésük és villájuk.
Szünetet tart, most már más nem jut eszébe.
— Mi van még — kérdezem.
Lassan, fáradtan mondja:
— Nincs semmi... nincs semmi más... (*)

Magyarország nem bocsátkozhatik kalandos politikába, —

mondta programbeszédében Károlyi Gyula gróf külügyminiszter

Székesfehérvár, június 18.
Bethlen István gróf miniszterelnök Debrecenben tartott nagyszabású beszámolója után tegnap délután Károlyi Gyula gróf külügyminiszter mondta el ugyancsak nagy érdeklődéssel várt programbeszédét Székesfehérváron.

— Nem szükséges rámutatnom azokra a szomorú állapotokra, — mondotta Károlyi, — amelyekkel bennünket a ránkényszerített békekötés sújtott. Ezek mindnyájunk előtt ismeretesek s hogy a magyar nemzetnek nem lehet más óhaja, mint a békeszerződés Magyarországot létrehozó veszélyeztető részének a megváltoztatása, csak természetes. Másrészt azonban

éppen az ország érdekei azt követelik, hogy minden kockázatos, kalandos lépéstől tartózkodjunk, mert ez nem vezet célra, sőt, még kevés meglevőnk is kérdésessé teheti.

Céljainkat csak békés eszközökkel, megértéssel érhetjük el. A mi céljaink nem is veszélyeztetik az általános békét, hanem — ellenkezőleg, — velük éppen az európai béke biztosabb és állandóbb alapokra való fektetését óhajtjuk. Viszont a nemzetközi gazdasági megegyezés és együttműködés nélkül nem orvosolható a világ jelenlegi válsága; a mostani erőszakos és a viszonyoknak meg nem felelő állapotok fenntartása a gazdasági válságot világszerte csak növelheti.

Moreniben, a sógoránál rejtőzik Josif, a Banca Cetatea vezérigazgatója

Prahovából csendőrök indultak letartóztatására

Bukarest, június 18.
Ma délelőtt váratlan fordulat állott be a Banca Cetatea szökésben levő vezérigazgatója után folytatott nyomozásban. Több titkos feljelentés érkezett a hatóságokhoz, amelyeknek tudomására hozták, hogy Josif vezérigazgató, akiről azt hitték, hogy Indókina felé vette útját, Romániában bujkál, még pedig Moreniben, ahol ottlakó sógorának, Jonescu-Valea geológusnak a lakásán van.
Az már eddig is kétségtelen megállapítást nyert, hogy a bankbukást követő két hetet Josif Moreniben, a sógoránál töltötte, de bizonyosra veszik, hogy most is ott tartózkodik.

Tekintettel arra, hogy Josif ellen elfogató parancs van kiadva, ma délben a prahovai csendőrség egy szakasza Morenibe indult, hogy Josifot letartóztassa.

Josif egyébként Metes Stefan, jelenlegi belügyi államtitkárnak a veje.

Itt említjük meg, hogy ma délelőtt Marosinszegvári főügyész Josif közhalmi lakásán házkutatást tartott, amelynek eredményeként egy halom iratot foglalt le. A lakást lepecsételték.

Csehszlovákiában 2 százalékkal olcsóbb, Magyarországon ugyanolyan drága most a megélhetés, mint 1914 júliusában

Franciaország kivételével Európa többi országában is csökkent a lét-fenntartási index-szám, de még jóval fölötte van a háboru előttiének

Berlin, június 16
A birodalmi statisztikai hivatal kiadásában megjelenő „Wirtschaft und Statistik” (Gazdaság és statisztika) című folyóirat rendkívül érdekes összefoglaló áttekintést nyújt Európa fontosabb országainak a megélhetési viszonyairól. Ezek az összehasonlító index-számok annál figyelemreméltóbbak, mert úgy érték el őket, hogy a különböző valutákat az egységes aranyértékre számították át.

A kimutatás szerint a lét-fenntartási költségei a folyó év első negyedében általában fokozottabban csökkentek, mint a mult esztendő ugyanebben a szakaszában. A legtöbb állam tulhajtott vámvédelmi politikája következtében ugyan az élelmiszerek árai lassabban estek, mint ahogyan az általános tendencia alapján várni lehetett volna, ez azonban kiegyenlítődt az által, hogy viszont a fűtés, vi-

lágítás és a ruházkodás költségei az idén erősebb mértékben redukálódtak, sőt a lakberek is leszálltak. A legjelentősebben a ruházkodás lett olcsóbb, mégpedig 1931 első negyedében Németországban 5, Ausztriában 6,8, Lengyelországban 9,7, Danzig szabad városban meg pláne 15,6 százalékkal.

Ami ezután az általános megélhetési költségeket illeti ezek egyedül Franciaország kivételével az idén mindenütt alacsonyabbak, mint a tavaly ilyenkor. Ha ugyanis az 1914-beli lét-fenntartási költségeket 100-nak vesszük, úgy az elmúlt március végén a következő index-számok jellemezték a helyzetet: Németország 158, Franciaország 120, Belgium 127, Finnország 128, Norvégia 169, Ausztria 105, Lengyelország 109, Magyarország 100, Anglia 147 és Csehszlovákia 98.

Eszerint Magyarország és Csehszlovákia kivételével minden európai államban

A fogak esunya lerakódása

a legszebb arco tiszta elélketleníti. A száj kellemetlen szaga visszatartólag hat. Mindkét szépséghibát néha már egyszeri használat után megszünteti a csodásan üdítő Chlorodont-fogpép. Használata után a fogak gyönyörű elefántesont fényt nyernek, még az oldalukon is, különösen, ha egyben az e célra szerkesztett fogazott sörtéjű Chlorodont-fogkefével használjuk. A foghézagok közötti, a száj rossz szagát okozó rothadó ételmaradékokat teljesen eltávolítja. Problája először egy tubusuk meg. Chlorodont-fogpép, fogkefe és szájvíz mindenütt kaphatók. Valódiak csakis a kék-fehér-zöld csomagolásban „Chlorodont” felírással.

még mindig drágább az élet, mint a háboru előtt volt.

Magyarország az idén tavasszal elérte a béke-viszonyokat, amennyiben a létminimum költségei ott most már pontosan ugyanazok, mint 1913—14-ben. A megélhetés olcsósága tekintetében azonban a csehek állanak a vezetőhelyen, minthogy lét-fenntartási index-számuk kerek két százalékkal alacsonyabb, mint 1914 júliusában, tehát az utolsó rendes békehónapban.

Még ha osztjuk is Disraelinek, a nagy-emlékeztető angol államférfinek azt a ma egyébként már maradinak mondható fel-fogását, miszerint a statisztika egyike a közélet legnagyobb hazugságainak, nem zárkozhatsz el annak az elismerésétől, hogy a tekintélyes német statisztikai folyóiratainak ez a sokoldalú és gondos adat-gyűjtés alapján készített összehasonlító kimutatása mindenesetre legalább nagyjában helyes tájékoztatást ad ebben a mindenkit gyakran foglalkoztató kérdésben. Kár, hogy — bizonyára a megbízható statisztikai anyag hiánya miatt — Románia nem szerepel az összefoglalásban s így nem tudjuk, milyen helyet foglal el a többi európai ország sorában a megélhetési költségek szempontjából.

Csak 50, 20 és 10 millió minimális alap-tőkével alakul-hassanak bankok!

A bankárszövetség memoranduma

Bukarest, június 18.
A banktörvénnyel kapcsolatban a bankár szövetség memorandumot nyújtott be a kormányhoz, amelyben azt követeli, hogy a bankalakulásokhoz megkívánt minimális alaptőkét a fővárosra emeljék fel ötven millió, a nagyobb városokban husz és a kisebb városokban tíz millió lejre. A negyedik kategóriába tartozzanak a falusi bankok, amelyeknek kooperatív jellegük legyen.
A kétféle javaslat felett Argetoianu fog dönteni.

„KONFETTI”

Nincsen ugyan szezonja, — legfeljebb az egyre ritkábbá váló vidám júniálisokban, — de azért ünnepel. Évfordulót. Ötven esztendeje annak, hogy sok vidám és bolond bálí éjszaka még időmámba és bolondabbá tevője, a konfetti, ez a lámpafényben csillogva repülő színes papírhulladék a mulatságok rekoizitumai közé bevonult. Mint minden nagy találmány, a véletlen szülte. Neve után olasznak vélhetnők, pedig francia eredetű. Volt egy nagy párisi nyomda, melynek specialitása volt a leszállgatható lapokkal ellátott falinaptárak készítése. A nyomás után az egyes napok lapjait összefűzték, összenyomták és aztán a tömbön felül kerek lyukat vágtak a felakasztó szalag számára. A vágógépből a műhely talajára hulltak a kerek, különféle színű papírdarabkák. Az egyik déli szünetben egy munkás felkapott egy marékot és tréfából az egyik munkásleány hajába szórta. Az ötlet megtetszett a többieknek is és hamarosan megkezdődött az első „konfetti-csata.” A lármára bement az igazgató is, akinek szintén megtetszett a dolog és a legközelebbi operabálra már úgy ment el, hogy zsebeit telerakta néhány csomag ilyen színes papírhulladékkal. Éjfélkor kiállt páholya szélére és két kézzel szórta a csillogó konfetti. Másnap „tout Paris” erről beszélt és a következő mulatságokat már el sem lehetett képzelni konfetti-csaták nélkül. Az évforduló azonban nem hozt öröndefes híreket a konfetti számára, mert most értesülünk, hogy a párisi rendőrség a konfetti-dobálást megtiltja — egészségügyi okokból. Szegény konfetti tehát ötvenéves korában szülőhelyén — kimulik.

MEMBERETVAKRÉM
ELŐNYEI
BŐSÉGES HAB-KIMÉLI A PENGÉT HIGIENIKUS. — GAZDASÁGOS
MINTADARAB KAPHATÓ AZ ÖSSZES SZAKUZELETEKEN
PRÓBALJA KI, HOGY MEGGYŐZŐDHESEN VÉZÉRKÉPVISELET: M. MARGULIUS BUCURESTI, SMARDAN

Hozzászólás

A repülő és a bélyeg

Még jó, hogy a boldog emlékeztető Maniu kormányban volt némi szociális érzék. Volt szíve. Volt lelke. Szerette és dédelgette a szegény embert. Ha már nem repülhet sem szelek szárnyán, sem benzín szagával, hát repüljön legalább — bélyeggel.

Ez a magasztos elgondolás adta meg az egyik legújabb jótétemény — a repülő bélyeg — alapját.

Egy ártatlan törvényke húzódott meg, szerényebben a legszerényebb ibolyánál is, a Maniu kormány által tömeggyártott törvények tengerében. Rövid kis törvény, és ami a fő, — jótékony. Már a címe is csábító. „Nemzeti repülési alap létesítéséről szóló törvény”. Ártatlan, mint a ma született bárány, csak 50 bani, csak egy lej, csak két lej darabonként, semmivel sem több. Ne ijedj meg tőle polgártárs, hiszen nem is nyomják nagyobb mértékben. Viszont igaz, hogy mindenüvé kell, kezdve a levelezőlaptól, hol szerény 50 banival járunk hozzá a mások repüléséhez és végezve — de itt álljunk meg, mert végződni talán csak a koporsórol küldött számlán végződik.

Egyformán fizeti szegény, gazdag, ha levelez, ha táviratoz, ha pénzt küld, ha kölcsönt vesz fel; ha kérelmez (és mi mindent kell ma kérelmezni) ha szórakozik, ha jogselepszik stb. — egyszerűen ha él és mozog.

A posta, távirat, váltó, vasút; mozi; színház, fürdő és mindenféle egyéb jegy igazolvány, bizonyítvány stb. stb. mind csak elcsuszik palahókán, hiszen csak 50 bani, csak egy lej.

De már a jogselekményeknél álljunk meg egy szóra. A törvény a már megszokott bájos egyszerűséggel és hőzvetlenséggel, rövidséggel és precizitással mondja (amikor fizetni kell, a törvény mindig nagyon precíz), hogy két lej repülőbélyegköteles minden, ami a bélyegkötevény 4—14 szakaszai szerint bélyegköteles. Ilyen pedig veszekedtetten sok van. Annyi, hogy a jámbor ember el sem hiszi, még ha el is olvassa a szakaszokat, hiszen a mire a végére érne, már elfelejtette az elejét.

Magyarázni én sem fogom, csak bemutatom egy-két példán a gyakorlati eredményt.

Szerény 1000 lej követelése van valakinek. Adós és feleségén. Persze nem fizetnek. Talán mert tényleg nincsen miből. Talán, mert ma már az a divat, hogy a köznyomorra hivatkozva az sem fizet, a ki teheti. Be lesznek perelve, határozza el magát a hitelező és megy az ügyvédhez. Bélyeg, mondja zordonan az ügyvéd. Kereset huszonhatóton, másodpéldányok felzet kilenc, idézők és vétin kilenc, idéző határozat három, összesen 47.50. Most jön a repülő: kereset kettő, másolatok felzet hat, három idéző hat, három vétin hat, egy idéző határozat kettő, összesen: 22 lej. Repül tehát uraságod 22 lej értékben.

Ha ellenben abban a kellemes helyzetben van valaki, hogy ugyancsak adóst és társát perelheti nem ezer lejtért, hanem egy millióért, a repülő akkor is csak 22 potom lej.

Ha az adós ir könyörgő levelet a hitelezőnek, vagy ez válaszul gombán, egyformán egy-egy lej a repülő ára. Ha a szegény táviratoz, vagy a gazdag, egyformán két lej. Ha a szegény megy egyszer egy évben moziba, vagy a gazdag küldi el a szakácsnéjét, egyformán repülnek mindketten. Mi ez, ha nem az igazi hamisítatlan, egyenlő általános és titkos teherpótlás, melyet ily példánál egyszerűséggel a teherpótlási képességre való kíváncsi tekintettel, ily ragyogó szociális érzékkel, talán még senki sem oldott meg a világon.

Hiszen egyformán repül ebben az országban mindenki, akár van pénze, akár nincsen, akár van hozzá kedve, akár nin-

csen, mert — repülni muszáj. Ha már más ként nem, hát bélyegragasztás formájában. Mert fő az illúzió. Ha valaki repülőért fizet, tényleg nem kell nagy képzelőtehetség ahhoz, hogy egy karsu monoplánon gondolja magát, mely zuga viszi ismeretlen tájak és gyönyörök felé. Amig lyukas talppal kutyaol a postára, hogy felnyalja a maga repülőjét.

Ma igazán a korlátlan lehetőségek hazájában, igazi demokrata országban élünk. Mutatja, hogy mind ahányan vagyunk, szegények, gazdagok, egyformán repülhetünk.

Ez a megterhelés már nem is „biplán”, mert ez „triplán” sujt bennünket.

dr. b. i.

AMUNDSEN — ÉL?!

Pial amerikai sarkkutató szenzációs fellelése arról, hogy a Nobile-expedíció idején eltűnt világfírú kutató a Rudolf-szigeten iarlózkodik

Berlin, június 18.

A „Berliner Tageblatt”, moszkvai távirat alapján, fantasztikusnak látszó felleléseiről ad hírt. A távirat azt állítja, hogy

Amundsen, aki három évvel ezelőtt a Nobile-expedíció felkutatására indult és eltűnt — életben van!

A hihetetlennek hangzó kombináció úgy került forgalomba, hogy Wiese moszkvai professzor a napokban táviratot kapott Pial amerikai sarkkutatótól, aki a következőket közölte vele:

Annakidején, amikor Amundsen elindult a Nobile-expedíció felkutatására, Pial, aki akkoriban tért vissza egy északsarki utról, több tanácsot adott Amundsennek. Így többek között felhívta a figyelmét arra, hogy, ha a hajótörötték utáni kutatásai során eljut a Rudolf trónörökösre elnevezett szigetre, ott felfrissítheti élelmiszerkészleteit, miután ő (Pial) legutóbb azon a szigeten járt és ott nagyobb élelmiszerrak-

Igy kell lég és napfürdőt venni!

A napfürdő előtt, amelynek egyébként sosem szabad nedves testtel történnie, alaposan be kell dörzsölnie magát

NIVEA - CRÉMMEL - OLAJJAL

Mindkettő, mint egyedüli a maga nemében, tartalmazza a bőrökön, bőrpólo euceritet, mindkettő csökkenti a fájdalmas leülés veszélyét és mindkettő megadja a bőrnek — még borus időben is — a kívánt szép barna színt.

Nivea-Crémmel: Lei 16.00—72.00. Nivea-Olajjal: Lei 55.00, 85.00

Bellersdorf & Co. S. A. R., Braşov, Strada Iuliu Maniu 39

A temesvári strand szenzációja

Ranschberger Andor ismertnevű iavállalati igazgató megmérgezte magát

Temesvár, június 18.

Szerdán este tragikus öngyilkossági kísérlet történt a temesvári strandfürdő területén, amely ilyenkor, meleg nyári napokon reggeltől a késő délutáni órákig visszhangzik a jókedvű vendégek zajától.

A vendégek távozása és a strand lezárása után a személyzet megkezdte a kabinok kitakarítását s nagy meglepetéssel vették észre, hogy a férfiak pavillonjának egyik kabinjában férfit hárakát hagyott valaki. Rosszat sejtve vizsgálták át a strand egész területét és annak egyik távolabbi zugában eszméletlenül fekvő férfira, minden bizonnyal a kabinban hagyott ruhák tulajdonosára bukkantak. A strand igazgatósága azonnal mentőkért telefonált, akik az eszméletlen férfit kórházba szállították.

A vizsgálat megállapította, hogy az öngyilkos Ranschberger Andor a borgóörményesi faüzemek volt vezérigazgatója, aki nagymennyiségű lúminállal követte el az öngyilkossági kísérletet.

„Miért vágódtak hasra Benes ur szent zsebei előtt?”

Csehszlovákiában minden többségi párt proviziókból él

A panama Massaryk országában sem ismeretlen fogalom

Prága, június 18.

Ennek az évnek februárjában igen súlyos visszaélések vádját emelték Stribny György volt csehszlovák vasútiügyi miniszter ellen és parlamenti vizsgálóbizottságot küldött ki a vádak felülvizsgálására. A vizsgálóbizottság elkészült és 154 oldalas beszámolójában megállapította, hogy Stribny György miniszterkedése idején mindent megtett, hogy testvérei és rokonai állami szállítások révén busás proviziókat szerezhesseken és maga is elősegítette, illetőleg elnézett bizonyos visszaéléseket.

A parlamenti vizsgálóbizottság szerdai ülésén megjelent Stribny is, hogy

védekezzék az ellene emelt vádak ellen. El is mondotta védekezését, amely jellemző fényt vet a csehszlovákiai politikai pártok életére s igen alkalmas arra, hogy a szenzációsnál szenzációsabb botrányok hulláma kavarja fel.

— Nem járja, — mondotta beszéde során az ingerült exminiszter, — hogy csak az én zsebemben kotorásznak, ellenben hasravágódnak Benes ur szent zsebei előtt. Hiszen az ő pártja, a nemzeti szocialista párt rendületlenül fogad el továbbra is proviziókat az állami szállításokért.

Beszéde végén igazságos ítéletet kér a bizottságtól s követelte, hogy a vizs-

gálatot szélesítsék ki az összes panamázó politikai pártok ellen.

Valószínű, hogy a pártszenvédeley viharában kirobantott Stribny-afférnek még viharos folytatása lesz a parlamenti bizottságban, mert a kommunisták az esetet kapcsolatban időszerűnek látják, hogy a Déer kultuszminiszter által elfogadott nagyszegű proviziók ügyét is nyilvánosságra hozzák.

Déer tudniillik az elmúlt évben az Unió cementgyártól 160.000 koronát vágott zsebre provizió címén.

A csehszlovák belpolitikai élet zajlik, hullámkzik, akárcsak nálunk: a panamák és visszaélések jegyében.

Rapiddá alakítják át a a Simplon-vonatot

Bukarest, június 18.

A CFR. elhatározta, hogy a Simplon-vonatot Rapiddá alakítja át, amely az eddigi kizárólagos háló- és étkező-kocsikon kívül, első, második, sőt harmadosztályú kocsikat is fog vinni. Az új vonat neve Rapid-Simplon lesz.

A legkisebb adófizetést is el kell fogadni!

Bukarest, június 18.

A pénzügyminisztérium ma körlevelet küldött szét az adóhivatalokhoz, amelyeket arra utasít, hogy a legkisebb adófizetéseket is el kell fogadni. Utasítja ezenkívül a pénzügyigazgatókat, hogy minden árverés előtt személyesen szálljanak ki a helyszínre és győződjenek meg, hogy van-e értelme az árverésnek.

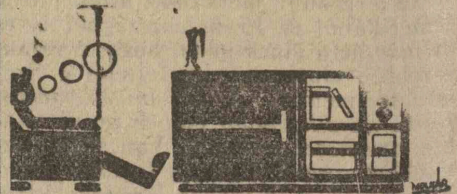
Küszöbön áll a temesvári városi tanács feloszlata

Temesvár, június 18.

Már régóta rebesgetik, hogy a temesvári városi tanács sem fogja sorsát elkerülni és a belügyminisztérium éppúgy feloszlata, mint a többi erdélyi városok tanácsait. A feloszlata ténye meg nem történt meg, de a belügyminisztérium megtette már az utolsó lépést is, amely után minden bizonnyal interimán bizottság kerül a város élére. Peter Julian bányászati tartományi főnök utasítást kapott az interimár bizottság névsorának elkészítésére, ami meg is történt. Peter Julian dr. Grofsoresan Cornél ajánlja az interimár bizottság elnökének, tagokul pedig a következőket: Popescu Mihályt, Mardan Dénest, dr. Craciun Györgyöt, Brazey Renét, dr. Veterány Viktort, dr. Engels Bélát, Nyiri Jenőt, dr. Bojinca Cornél, Prohászka Edét és Olariu Pétert. — Ezt a névsort külön futár vitte Bukarestbe. Ha a belügyminisztérium jóváhagyja, a temesvári tanácsot feloszlatták. Balta Coriolán dr. főpolgármester ebben az esetben azonnal összehívja a városi tanácsot és nyílt ülésen tiltakozik a törvényellenes feloszlata ellen s a tiltakozás után azonnal elhagyja a városházát.

HA BUTOR

LEGYEN

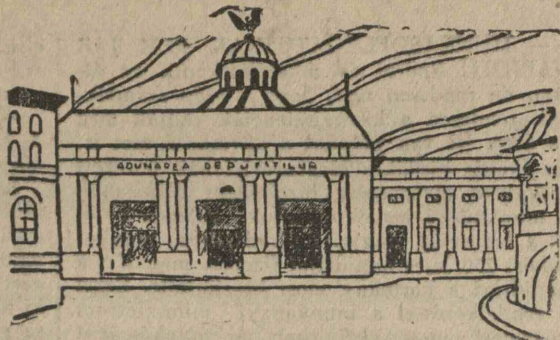
SZÉKELY & RÉTI

BUTORGYÁRÁBÓL

MAROSVÁSÁRHELY
BUKAREST
BRASSÓ

MOTTO:
ELSŐKÉZBŐL — A LEGJOBBAT — LEGOLCSÓB-
BAN, KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL

HAGYSZEBEN

Hírek

Egy kis színésznő

jött le nemrégiben Budapestről vidékre, hogy két estén át vendég szerepeket játsszon. Azóta már régen hírüladtak a lapok, hogy próbaközben rosszul lett és a mentők szanatóriumba szállították, ahol nagyszerű szerepe helyett csupán mint súlyos beteg privátasszony keltett figyelmet és a közönség lassankint keletlenül beletörődött, hogy le kell mondania egy üdítő színházi esetről. A művésznő azonban mégis eljátszotta a szerepét, edesen, könnyeztetően, a tisztaszemű külvárosi virágáruslány alakjának friss bazsalikom illatát lehelve az ámuló nézőtérre és a csöndes néző. — aki előadás után látta az orvost, aki műszeres táskával jött le a művésznő öltözőjéből — úgy érzi, a színházi kritikusszámolója után sem elkészt a mondánival, amit az asszonyi lélek titkairól egy pillanatra megjegyezni szeretne. Az életnek ebben a mai nyüzsgő, lüktető, lélekzettel teli viharzásaiban naivitás lenne ilyesmiről beszélni? Lehet, de két gondolat között, míg az ember gondolata az amerikai tözdekraclakról a székszeplőről felszállt a sztratoszférába, beszélni lehet az asszonyi tejesítőképesség csodáiról is, amit általában szívesen szoktak kétségbevonni.

A nő biológiai tragédiájáról rengeteg szó esik mostanában, valóságos és egyre szélesebbül női munkakörök kisértője. Az elmélet az, hogy az érzékeny nő fizikum nem veheti fel a versenyt a nyühetlenebb férfi fizikummal, de nemcsak hogy nem versenyezhet vele, hanem fizikai megalkotottságánál fogva mégcsak méltó munkatársra sem lehet. Ami a biológiai tragédiát illeti, az sajnos, szóról-szóra igaz, de közben rá kellett jönni, hogy a test érzékeny felépítésén, a mirigyek, titkos szervek működésén túl van valami magasabb és rejtelmesebb erő, amivel kiváló asszonyok, művésznők, orvosnők és egyéb hivatásbeliek, eldobva a női fizikum homokszákjait, fel tudnak emelkedni, hogy úgy mondjam, az élet sztratoszférájába.

Egy ilyen esetről, mint például a fiatal pesti színésznő esete, részvétellel képzelem el az ember, amint orvos, injekció, orvosság állnak őrt a kullszák mögött pisllakoló erőcske felett, hogy fussa a produkcióra, de ahogy bejárul az öltöző ajtaja, a kullszák innen mosolyokat bontogat, könnyeztet, ágál, csacsog és viharzik és a férfinem — a mely közmondásszerűen a legkisebb fej fájásnál péngrendelkezik — ámulat és riadtan tapsol: Kicsit kényelmetlen neki a gondolat, hogy a biológiai tragédia mellett annyi tilkos erőforrása van egy elhivatott nőnek, amennyi alaposan elég, hogy a férfivel kiállhasson a küzdőterre...

Sz. Nagy Mici

— AZ IDEGEN ÁLLAMPOLGÁROK FELYELMÉBE. A belügyminisztérium 30.990 sz. rendeletével megengedi, hogy azok az olasz és görög állampolgárok, akiknek tartózkodási engedélyük nem volt meghosszabbítva június hó 1-ig, ez évben kivételiesen, benyújthatják kérvényeiket most, az idegenrevízió alkalmával, az illetékes rendőrkészvatura idegenellenőrző osztálya felhívja az idegen állampolgárok figyelmét, hogy június hó 21-ig, legkésőbb be kell nyújtaniuk kérvényeiket, az esetleges kellemetlenségek elkerülése végett.

— Ujabb letartóztatás a székelyföldi erdőpanamak ügyében. Tudósítónk jelenti Marosvásárhelyről: A marosvásárhelyi törvényszék vizsgálóbírója tegnap Carleanu bakau erdőgondnokot hallgatta ki a székelyföldi erdőpanamak ügyében. Carleanu előadta, hogy a bonokkal való kereskedés abban az időben valóban egészen szokásos üzletág volt s erről az erdőgondnokságok is tudtak, miután — azonban a bonok kiadását a földmívelésügyi minisztériumban intézték, nem tartották indokoltnak a beavatkozást. Kihallgatták Dán Juon gyergyótölgyesi erdőőrt is, akit a vizsgálóbíró a kihallgatás után előzetes letartóztatásba helyeztet. Betizonyosodott ugyanis, hogy az erdőőr hamis kérvényeket gyártott s az ezek nyomán kapott kiutalási bonokkal kereskedett.

★ AZ ŐN HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTTJA ártatlan... ha az Őn cipője nincsenek jól ápolva. Mondja meg neki, hogy kérjen mindenkor „Vas” pasztát és akkor megelégedett lesz.

Jó cipőnek — jó cipőpaszta! Ez a Pyram Paszta!

— MUNKASDELEGATUSNAK NEM JAR NAPIDIJ! Spórol és takarékoskodik az állam, de rendszeres úgy, hogy a szép szándéknak rendszeres a kisegisztenciák adják meg az árát. Itt van például a következő eset is: Az évente esedékes idegenrevízióknak nevezett szekatura elvégzésére bizottságot alakítanak a munkaügyi inspektorátusok kebelén belül és a bizottság tagjait fáradságos munkájukért 250 lejes napidijjal fizették meg. Ezt a napidiját a kormány most beszüntette. Ezzel a rendelkezéssel a munkaügyi minisztérium közvetett uton első sorban a munkásságot fosztja meg attól a jogától, hogy az idegenrevízió munkálatait ellenőrizhesse. Egyetlen munkásnak sem áll ugyanis módjában, hogy napokig, esetleg hetekig, elhanyagolja munkáját és ingyen végezzen munkát az államnak. Ilyenformán a munkássztyálnak le kellett mondania arról a tervéről, hogy munkanélkülieket delegáljon az idegenellenőrző bizottságokba, viszont gondoskodik arról, hogy az államkincstár szűkmarkúsága ellenére is megcélul képviseléhez juttassa a revízióban érdekelt idegen munkásokat.

— VARODIN INSEKTOR, A FEKETE-SZESZESEK RÉME, UJBÓL NYOMOZ. Varodin inspektor, aki nevét a temesvári és aradi feketeszesz üzemek tisztázására indított vizsgálat folyamán tette ismertté, ma újból megjelent Aradon és megkezdte a vizsgálatot a következő ügyben: Néhány héttel ezelőtt feketeszesz rejtetegetése miatt vizsgálat indult az egyik aradi szeszgyár ellen. A vizsgálat folyamán a gyár raktárát zár alá vették, de később feloldották. Ekkor történt, hogy a gyár egyik teherautójának sofförje súlyosan terhelő vallomást tett s elárulta, hogy a Temesvárról szállított szeszt az ő ujaradi lakására vitték s éjnek idején onnan csempészték be Aradra. Nem sokkal később a sofför nyomtalanul eltűnt Aradról, s kiderült, hogy Dél-Amerikába szökött. Az a gyanu merült fel, hogy a gyárnak állott érdekében a sofför gyors menesztése a tengeren tulra s ennek a gyanunak kiderítésére érkezett újra a feketeszeszesekek réme, akit nyomozása közben az összes aradi hatóságok támogatnak.

— ÖNGYILKOSSÁGOT KÖVETETT EL AZ ARADI IPARI ÉS NÉPBANK VOLT IGAZGATÓJA. Aradi tudósítónk jelenti: Rámzer János, a már megszűnt aradi Ipari és Népbank volt igazgatója tegnap, szerdán délután 4 órakor magánlakásán ismeretlen méreggel megmérgezte magát. Hozzáátartozói csak este kilenc órakor vették észre az öngyilkosságot s Rámzert azonnal kórházba szállították. Eddig még nem sikerült megállapítani, hogy a volt bankigazgató morfiummal, vagy lúminállal mérgezte-e meg magát. Állapota életveszélyes.

— CSUTORTÖKÖN TEMETTEK NANTES-BAN A NOIRMOUTIERI KATASZTRÓFA 77 ÁLDOZATÁT. Párisból jelenti: Három hidroplán és három vontatóhajó dolgozik megszakitás nélkül a St. Philbert roncsai felett, hogy a noirmouthieri halálhajó belsejében rekedt áldozatok holtestét kiemeljék. Az áldozatok szomorú listája tehát még mindig nem végleges. Eddig azt állapították meg, hogy a halálhajón összesen 511 ember pusztult el s közöttük 66 olyan gyermek is, akik még nem töltötték be az ötödik életévüket. Ma egyébként rendkívül gyászos napja volt Nantes városának, mert eltemették a borzalmas katasztrófa 77 áldozatának holtestét, az egész környék megindító részvéte mellett. A temetésen a kormány képviselőjében Briand külügyminiszter is megjelent. A kormány az áldozatok hozzáátartozói között 400.000 frank segélyt osztott ki.

— HAJÓZASI NEHEZSÉGEK A DUNA-DELÁNÁL. Galacból jelenti: Kereskedelmi körökben valóságos nemzeti szerencsétlenségnek tartják, hogy a Duna deltája Sulinánál alig hajózható. A víz mindössze tizenkilenc láb mély, úgy, hogy a „Drogi” nevű hajónak tegnap harminckét vagon rakományt kellett leraknia, hogy a Dunaágon átmeessen. — Ugyanigy járt egy angol hajó is. A delta hajózási akadályait részben a szárazságnak, részben pedig annak tulajdonítják, hogy rengeteg iszap rakódott le a folyóba. Az igazság az, hogy évek óta nem törődnek ezzel a Dunaággal és ez megbosszulta magát.

— ELSÜLYEDT EGY USZÁLYHAJÓ A DUNÁN. Giurgiuból jelenti: A „Continental” exporttársaság 142. számú uszályhajója

elsülyedt a Dunán. Hatvan vagon kukorica a folyóba veszett, a legénységet sikerült kimenteni.

— TÁVOLLÉTE ALATT KIFOSZTOTTAK A LAKÁSÁT. Lazar Leibovici brassói lakos ma délelőtt jelentést tett a rendőrségnek, hogy 5 hónapi távolléte alatt, amíg Budapesten időzött, bár a Brătianu-utca 34. szám alatti lakása le volt zárva, mégis 74 ezer lej értékű áru, amit otthon tartott, hiányzik. A lezárt lakás a szolgáló gondjaira volt bízva, a ki azt vallja, hogy a lopásról semmi tudomása sincs. Megállapították, hogy az ismeretlen tettesek álkulccsal hatoltak be a lakásba. A rendőrség megindította a nyomozást.

— MEGHALT SZÁSZY BÉLA, MAGYAR IGAZSÁGÜGYI ÁLLAMTITKÁR. Budapestről jelenti: Szász Béla, magyar igazságügyi államtitkár tegnap este a Korányi-klinikán bélelzáródás következtében, hatvanhat éves korában meghalt. Az ismert jónévű jogász mint bíró kezdte pályáját Kecskeméten, majd a kommun bukása után, mint államtitkár teljesített szolgálatot. Számos törvényt kodifikált. Temetése szombaton megy végbe.

Egyesülnek a cuzisták és a vasgárdisták

Bukarest, június 18.

Beavatott értesülés szerint a cuzisták és vasgárdisták között tárgyalások indultak meg arra nézve, hogy a két frakció egyesüljön. A tervet Cuza nagy örömmel fogadta és ha létrejön, úgy Bukarestben a két párt egyesített programja alapján napilap fog megindulni.

— RETTENETES ÁLLAPOTOK URALKODNAK A CSIKSZEREDAI ÜGYÉSZSÉGI FOGHÁZBAN. Tudósítónk jelenti: Középkorban lehetett ilyen állapot a fogházakban, mint amilyenben a csikszeredai ügyészségi fogház lakói fetrengenek. Az éhségtől szinte emberformájukból is kivetkőzött foglyok, ruha nélkül, földre terített szalmán alszanak. Találkozunk egy fogoly csoporttal, amelyik gazdasági munkára igyekezett. A rongy cafatokban lógott le a róluk, beesett arcuk pedig arról beszélt, hogy milyen kosztot kaphatnak ezek a szerencsétlenek. Érdeklődésünkre, a fogház igazgatója elmondja, hogy egy ember napi kosztjára 5 lej van előirányozva. Hát ebből az összegből az ország első gazdasági szakértője sem tudna élelmezni egy embert még ma sem. A fogház celláiban nincs egy ág, vagy prices, ruházatot egyáltalán nem kapnak a foglyok, vagy, ha van is valami kincstári dolguk, az csak a magyar éra alól visszamaradt rongy. A csikszeredai fogházban uralkodó állapotokat az igazságügyi miniszter ur figyelmébe ajánljuk, hisz elvégre, a repülőgépek korszakában a bűnöző ember is emberi elbánást érdemel, akkor az állatok is törvényt véd.

— Meztelen pincérlány halálugrása az ötödik emeletről. Budapestről jelenti: A régi Posta-utca 9 sz. alatt levő ház egyik ötödikemeleti ablakából az éjjeli órákban egy teljesen meztelen nő vetette le magát a kövezetre. Azonnal szörnyethalt. A helyszíre kiszállt a bizottság megállapította, hogy az öngyilkos Tóth Irén, huszonhét éves kiszolgálónő, akinek a Wesselenyi-uccában volt lakása. Tettének oka ismeretlen.

— A SERB DIKTATURA NEM AKARJA BÍRÓSÁG ELÉ ÁLLITANI A KÉT ÉV ÓTA INTERNÁLT PRIBICEVICSET. Belgrádból jelenti: Közel két esztendeje annak, hogy a szerb diktatura Pribicevicset, az ismert szerb politikus, a független demokratapárt vezérét politikai okok miatt egy ószerbiai falucskában internáltatta és szinte hermetikusan zárta el a külvilágtól. Pribicevics az elmúlt két év alatt számtalanszor megsürgette, hogy ügyében megtartsák a bírósági tárgyalást, próbálkozásait azonban nem kísérte siker. — Három öccse nemrégiben kihallgatáson jelentkezett Zsifkovics tábornok miniszterelnöknél, akinél megsürgették a fogoly ügyének tisztázását. Zsifkovics a három Pribicevics fiért ridegen elutasította. Tíz nappal ezelőtt Pri-

bicevics éhségsztrájkot kezdett, hogy a bírósági tárgyalást kikényszerítse, a diktatórikus kormány azonban egy lépést sem tett kérésre teljesítésére. Fivére most Sándor királyhoz fordulnak és tőle fogják kérni, hogy bátyjukat végre állítsák bíróság elé és hozzanak ítéletet politikai „bűnei” fölött.

— Makacs székrekedés, vastagbélkatarus, gyomorhaj, puffadás, vértorlódás, sárgaság, aranyeres csomók, csipőfájás eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz, reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve, rendkívül becses háziszser. Klinikai megfigyelések tanúsága szerint a Ferenc József viz még ingerlékeny belüi betegeknek is fájdalom nélkül hat. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— MIMELNI AKARTA AZ ÖNGYILKOSSÁGOT, DE A JÁTEKPISZTOLY GÖLYÖJÉ A SZIVÉBE HATOLT. Oravicabányai tudósítónk jelentése: Megrendítően tragikus esetenk lett az áldozatává Oravicabányán egy Wehry Anna nevű 22 éves fiatal stájerlaci leány, akit vérző testtel, holtan találtak meg az oravicai tópart közelében. A tragikus sorst fiatal leány szerelmes volt egy fiatal emberbe, aki azonban nem viszonzozta érzelmeit. Emiatti elkeseredésében öngyilkosságra határozta el magát s kiment az oravicai tó partjára, ahol szíven lötte magát és azonnal meghalt. A feltevések szerint a tragikus végű leánynak nem volt komoly szándékában az öngyilkosság, csupán csak rá akart ijeszteni imádotjárát s ezért egy parányi játékpisztolyt kerített, amellyel csak meg akarta magát sebesíteni, azzal a gondolattal, hogy a vesztélytelen fegyverrel csak könnyű és jelentéktelen sebet ejt magán. A játékpisztoly gölyöje azonban a leány szívébe hatolt és azonnali halált okozott. Mikor a járókelők a reggeli órákban a tó partján ráakadtak, szívéből még szívárgott a vér, mellette hevert a fűben a játékpisztoly.

— A BÁNSÁGBAN ISMÉT PUSZTÍTOTT A VIHAR. Lugosi tudósítónk jelentése: Tomboló zivatar vonult végig tegnap korán reggel Lugos város fölött, amelynek területén a villám több ízben lecsapott. A sűrűn csapkodó villámok egyike becsapott egy lugosi gazdálkodó istállójába, ahol egy értékes fajbikát és egy lovat agyonütött, azonban sem az istállóban levő többi állatnak, sem pedig az istálló ajtajában álló embereknek semmi baja nem történt. Különös jelenség, hogy a villám az istállót sem fel nem gyújtotta, sem pedig abban semmi kárt nem okozott.

— KÉTEZER LEJÉRT HAT HAVI FOGHÁZ. Tudósítónk jelenti: Rob Miklós, a gyermekosztalmiklósi járásbíró volt tisztviselője hivatali működése alatt elsikkasztott 2000 lejt. Ma tárgyalta az ügyet a csikszeredai törvényszék és bűnösnek mondotta ki Robot a sikkasztásban, amiért 6 hónapi fogházra és három évi hivatalvesztésre ítélte. A vádlott felebbezett.

— A SZENTSZÉK JEGYZÉKBEN TILTA KOZOTT A TOLEDÓI ÉRSEK KIUTASÍTÁSA ELLEN. Madridból jelenti: A Vatikán madridi követe szerdán délelőtt felkereste az ideiglenes köztársasági kormány külügyminiszterét és átadta neki a Szentszék hivatalos jegyzékét. A spanyol lapok csak a pápai nuncius kihallgatásának tényét írták meg, a jegyzék tartalmáról semmit sem közölhettek, mert azt titokban tartják. Biztosra veszik azonban, hogy a Szentszék Segura toledói hercegprimás kiutasítása miatt jelentett be tiltakozást a spanyol kormánynál.

— FELHÍVÁS BRASSÓ KERESEKEDŐIHEZ ÉS IPAROSAIHOZ. A munkanélküliek segélyezésére alakult bizottság folyó hó 15-ikétől kellő alap híjján, nem támogathatja tovább anyagilag a munkanélkülieket. A bizottság ennél fogva azzal a kéréssel fordul Brassó kereskedőihez és iparosaihoz, hogy idegen illetőségű munkaerőkkel szemben, lehetőleg brassóiakat részesítsenek előnyben, hogy első sorban ők kapjanak munkát. Kissé furcsa felhívás és sokkal okosabb lenne, ha a bizottság a kormányhoz intézne felhívást, a köz munkák sürgős megindítása érdekében.

Szombaton, június 20-án
ujjonnan megnyílik a

**Deresztei strand-
fürdő és uszóda**

Kedvezményes áru
tramvaj közlekedés

A brassói Korona-szálloda
új épületében

**irodának alkalmas
üzlethelyiségek**
azonnalra és október 1-től kiadók.

Több

**márvány mosdóasztal
és mosdókészlet**

olcsón eladó, a

Korona-Szállóban Brassó

Püspök-gyógyfürdő (Oradea mellett.)

42 C. természetes, meleg, kénes, radiumos hőforrás, reuma, kösvény, ischias, csonttörések és női betegségeknek. Romániában első ujonnan épített

hullám és strandfürdő

Verseny-uszóda

Napl penzió fürdővel 180.— Lettől.
Ujonnan berendezett rituális étteremmel.

*** MEGNYILT AZ „EURÓPA” KÁVÉHAZ-**
ETEREM, (BRASSÓ, KOLOSTOR-UTCA 7.)
NYÁRI KERTELYISÉGE. Brassót világváro-
si nyaralóhelyévé fogja varázsolni az a pazar
teret, bálmulatosan szép kertelyiség, me-
lyet az „Európa” kávéház anyagi áldozatot
nem kímélő vezetősége szombaton, e hó 20-án
bocsátja a brassói közönség rendelkezésére. E
költségszerű nyári helyiség lesz a legelső
városunkban, ahol a táncolni vágyó ifjúság a
kellemes, friss levegőn táncolhat, a direkt er-
te a célra beépített parketten. Mint értesü-
lünk, az Európa vezetősége mindezen újítá-
sok tetejébe a legnagyobb meglepetésnek
tartogatja, hogy *naponként délután 6-9-ig*
az egyébként is igazán olcsó árakból 20 száza-
lék engedményt ad vendégeinek minden fo-
gyasztás után. Ezek után nem lesz csodálni-
való, ha a közönség számára nagyon szűknek
fog bizonyulni e látványosság számba menő
hely, mert aki oda beül, teljességgel abban a
kellemes illúzióban ringathatja magát, hogy
valamely világhírű fürdőhely csodálatos park-
jában üdül s ráadásul még pénzébe is alig
kerül, ami, valljuk be; nem egy lényegtelen
körülmény számunkra.

— **ALIG VAN KÖNYV,** amely nélkülözhe-
tetlenebb volna, mint a lexikon. De egy kom-
plett lexikon eddig nehéz ezreszre került, a
mit csak igen kevesen szerezhettek meg ma-
guknak. Ezen a nehézségen segített a Genuusz
könyvkiadó, egykötetes, komplett magyar le-
xikonával. A „Genuusz kis lexikona”, 900 ke-
pcel, 64 műmellékletével, 1615 oldalnyi terje-
delemben, a tudásnak egész tárházát nyújtja
s miután egész új kiadás, az intelligens olva-
só megtalálja benne mindazt, amire olvasma-
nyai és a gyakorlati élet folyamán olyan sok-
szor van szüksége. S ami a legfontosabb, a
„Genuusz kis lexikon”-t mindenki megveheti,
mert, ami eddig ezreszre került, az most
mindössze 200 lej; ennyiért szállítja, vidékre
portómentesen a „Genuusz kis lexikon” pro-
paganda kiadását a Brassói Lapok könyvosz-
tálya.

* **TIZÉVES TALÁLKOZÓ.** Felkérem volt
osztálytársaimat, akik 1921-ben a sepsiszent-
györgyi Székely Mikó-kollégiumban képesi-
töztek, hogy minél teljesebb számban jelen-
jenek meg a folyó hó 28-án tartandó vendiák
találkozón. Kozma Erzsébet.

— **MILYEN IDŐ LESZ?** A budapesti mete-
orológiai intézet jelentése szerint meleg idő
várható, fokozódó zivatarhajlammal.

— **TÜZ UDVARHELYEN.** Székelyudvar-
helyről jelentik: Ma, a hajnali órákban Ja-
kab Mihály gazdálkodó új csűrjében tüz ütött
ki, amelyet a tüzoltóságnak, — csendes idő
lévén, — sikerült lokalizálni. A kár így is
mintegy 60.000 lejre tehető, mert a lángok na-
gyobb mennyiségű takarmányt semmisítettek
meg. A rendőrség gyújtógatókra gyanakszik
és ezen az alapon nyomozást indított.

* **ORVOSI HIR.** Dr. Salusinszky Jenő,
a berlini, göttingeni és párisi klinikák volt
orvosa, szülész, nőgyógyász és urológus ren-
delőjét Brassóban megnyitotta. Rendel: női
betegeknek délután 11-12-ig, délután 5-5-ig,
férfiaknak délután 6-8-ig. Brassó, Weisz Mi-
hály-utca 6. Tel. 5-76.

— **MAGYAR KULTURHAZ BACSIBAN.**
Tudósítónk jelenti: A magyar tettekreklés és
az anyanyelvi kultúrának megőrzése és to-
vábbfejlesztése iránti nemes kötelességérzet-
nek nagyszerű példáját szolgáltatja a hunyad-
megyei Bácsi község maroknyi magyarsága,
amidőn elhatározta, hogy a községben ma-
gyar kulturházat létesít. — Az ottani reform-
átus egyház presbitériuma, azóta elhunyt
pappjuk, Botha Sándornak kezdeményezésére,
már évekket ezelőtt megindította az akciót a
református magyar kulturház felépítése iránt
s az akció lelkes visszhangra talált. A tehe-
tősebbek pénzadománnyal, anyaggal, téglá-
val, a szegényebbek fuvarral s ingyen mun-
kával járultak a nemes célhoz s így közös
erővel, valóban, mint madarak a fészket,
önkezőkkel építettek oltárt és teremtetek ott-
bont a magyar kulturának. — A kulturház
most kerül tétő alá s ünnepélyes felavatásáról
annak idején beszámolunk. — Addig is öröm-
mel regisztráljuk e hirt, példaként és buzdi-
vánul az összetartásra és a kulturánk fejlesz-
téséért és fenntartásáért való nemes áldozat-
készségre.

* **ORVOSI HIR.** Dr. H. Berger orvos, bal-
neológus, urológus, a csernovici kórház am-
bulancia főnöke, a bécsi urológiai osztály
(Nichtensten primárius) volt asszisztense,
rendel Călimănești-Caciulata fürdőn, a Jan-
te-szállodában. (I. em.)

* Az összes orvosok ajánlják a FUMO-
SAN cigarettákat.

* **A BUDAPESTI VIGSZINHÁZ BRAS-
SÓI VENDÉGJÁTEKA.** Budapest első szin-
házának, a Vigszinház együttese, élén Somlay
Arturral, a jövő héten Brassóban fog vendég-
szerepelni. Június hó 24-én színe kerül Fo-
dor László híres vígjátéka: „A töltőtoll”, ju-
nius hó 25-én pedig Mangham szenzációs kor-
karrikatúrája: „A kenyérkereső”. Harsányi
Zsolt fordításában. Az előadások a Redout-
ban lesznek, jegyek a Zeitschriftenzentralénál
kaphatók. (Kolostor-utca 54., telefon 268.) On-
gyerth G. színház- és koncertigazgatósága.
264-1931. közj. szám.

* **ISMERD MEG MAGAD** grafológiai
kérdéselmzés által, hogy irányítója lehess egy
a magad, mint a hozzátartozóid sorsának.
Kétféle elemzést készít Schneider J. grafoló-
gus, 100 lejért. Brassó, Sütő-utca 4. Fogad
csak délelőtt.

Közgazdaság

Morganék csak keresni akarnak a román telefonon, amely talán még rosszabb most, mint valaha

Egyetlen új vonalat még nem állítottak be, a mizériákon sem javítottak, de a díjakat önkényesen állapítják meg — A telefon-alkalmazottak is panaszkodnak

Kolozspár, június 18.
A különböző újságokban néha megszokott
jelenni a Román Telefon Rt. amerikai izüi
értékesítőjéről, hogy milyen előnyökhöz
fogja juttatni a távbeszélő közönséget,
mit végzett már el eddig a vállalt prog-
ramból, azonkívül gyakran polemizál is a
Morgan-rendszer alatt sem javult tele-
fonviszonyok ellen elhangzó panaszokkal.
Míg azonban eddig ezek a panaszok a
névtelen nagyközönség köréből indultak
ki, újabbban az üzleti életben is egyre erő-
sebb kifogások merültek fel a koncesszion-
nált telefontársaság működése ellen.

A városközi beszélgetések semmivel
sem javultak, hiába ígérték meg, hogy
Kolozspár és Bukarest között változó
erősségű áramkörök és hangerősítő ké-
szülékek beállításával jobban hallható-
vá teszik a beszélgetéseket.

egyben pedig módot nyújtanak arra, hogy
az egyetlen fővezetékén egyszerre több
beszélgetést lehessen párhuzamosan le-
folytatni. Az interurbán kapcsolások leg-
többjénél

ma is órákat kell várni és így azok, a
kiknek üzleti beszélgetése sürgős, indi-
rekt uton arra kényszerítik, hogy a há-
romszoros dringend-tarifát fizessék so-
ronskiüli kapcsolásért.

Sok a panasz a külfölddel való beszél-
getések körüli zavarok miatt. Minden
közönség tétel ellenére, hogy Románia és
egész sereg európai állam fölött megindult
a közvetlen telefonforgalom, a valóság az,
hogy legfeljebb Bécsig sikerül aránylag
jó összeköttetést kapni, de már Svájc,
Franciaország és Németország felé majd-
nem illuzórius bármilyen telefonkapcsolás.
Éz annak tulajdonítható, hogy

a beígért kábelvezetékek lefektetéséről
még csak hírt se lehet hallani, a továb-
bi vonalparók beállítására és a nemzet-
közi vonalak aktívításának biztosítá-
sára semmit sem tett a Telefonársaság,
amely a réginél semmivel sem jobb kiszol-
gálás ellenében a legsérelmesebb önké-
nyességgel jár el a beszélgetési díjak meg-
állapításánál.

Alig van nap, hogy a nagyobb telefon-
álmásokon egy-két parázs botrány ki-
ne robbanjon a borsos beszélgetési
számlák miatt.

A reklamációkat hiába írja be valaki a
panaszkönyvbe, érdemleges elintéztést
nem kap.

Az interurbán beszélgetésekkel kapcsol-
tatban még egy súlyos sérelemtől szá-
molhatunk be. Morganék részéről két-
ségtelenül előzetkenység az, hogy nem kö-

vetelik többé az interurbánbeszélgetések
fedezetétül szolgáló garanciaösszeget, ha-
nem hitelezik az egy hónapi beszélgeté-
sek díját. De emögött az előzetkenység
mögött is jól kikalkulált üzleti érdekek
húzódnak meg. A hitelezési rendszerrel
először is több beszélgetés lefolytatására
serkentik az előfizetőket. Beszélgetés
közben a központ már nem figyelmezteti
a feleket, hogy hány 3 perces egységet
beszéltek és ezzel is sikerült a forgalmat
felfokozni — az előfizetők rovására.

A beszélgetési idő jelzésére szolgáló au-
tomata órák megállapíthatóan többet
mutatnak a tényleg lebeszélte időnél,

mert a mechanizmust a hívott központ
jelentkezésénél már bekapcsolják, tekin-
tet nélkül arra, hogy a tulajdonképpeni
beszélgetés megindult-e, vagy sem, vi-
szont a beszélgetés befejezésekor is egy-
két perc késéssel kapcsolják ki a számo-
ló órákat és így keletkeznek a szokatlanul
magas számlák. Ezeket a számlákat a Ro-
mán Telefon Rt. bukaresti könyvelősége
állítja össze és küldi ki az előfizetőknek.
A számlákon csak a beszélgetés napja és
időtartama van feltüntetve, de azt már
nem lehet megállapítani, hogy melyik
várossal történt a beszélgetés. Ez a hiány
elsősorban

lehetetlenné teszi a számlák helyességé-
nek ellenőrzését, másfelől pedig azok-
nál a cégeknek, ahol különböző érdekel-
ségek számlájára mennek gyakran a be-
szélgetések, kellemetlen zavarokat okoz
az elszámolásnál.

Több kereskedő már panaszt emelt ez
ellen a kolozsvári telefonigazgatóságnál,
ahol egyszerűen Bukarestbe küldték őket,
mert itt semmiről sem tudnak és legke-
vésbé tudnak segíteni a különböző ano-
máliákon.

És hogy teljes legyen a panasz-sorozat,
meg kell említenünk azt a sérelmet is, a
mely a román állami postától átvett sze-
mélyzetet érte a nyári szabadságok ügyé-
ben.

Morganék minden egyes alkalmazott-
nak összesen 15 napi szabadságot enge-
délyeztek, tekintet nélkül arra, hogy
valaki 20 éve van már a telefonnál,
vagy csak tavaly lépett szolgálatba.

Ez annál sérelmesebb, mert csak legutóbb
vezették be a racionalizált szolgálat ci-
men azt a rendszert, hogy a telefonalkal-
mazottak egyrészt elhelyezték vidékre és
így a megmaradottaknak az eddiginél is
nehezebb és több a munkájuk, azonkívül
pedig a koncessziós szerződés értelmében
Morganék kötelesek volnának a tisztvisé-
lők szerzett jogait respektálni.

Megint áll a harc a petroleumpiacon

A nagyhatalmu Distribuția fel akarja falni a kisfinomítókat

Az orosz
petroleum
be akar törni
Romániába?

7 és fél lej egy liter benzin, amelyre csak az adója
6.30 lej. A kartellel ellenzékbe került üzemek a parla-
menttől kérnek védelmet a gyilkos harc ellen

Bukarest, június 18.
Körülbelül három-négy hónapja an-
nak, hogy a romániai petroleumpiacon
az 1950. december elsejével felbom-
lott kartell megújítására és az árak
nagyarányu letörésével járó harc be-
szüntetésére határozták el magukat. A
megindult tárgyalások sikeresen halad-
tak és

május közepén már biztosnak látszott
a megegyezés, amelynek lényege az
lett volna, hogy öt nagy vállalat át-
venné az összes finomítók termelését
a megállapított kvótán felül,
vagyis az országban senki sem foglal-
kozhatott volna petroleum, benzin és
naftatermékek eladásával, csak a nagy-
vállalatok ismert üzleti szerve: a Distri-
buția, amely eddig is a leggyilkosabb
versenyt folytatta a kisfinomítók ellen.
Az utolsó pillanatban a megegyezés
váratlanul megdőlt, mert a nagyha-
talmu Distribuția olyan új feltételeket
állított fel, amelyeket a kisfinomítók
nem fogadhattak el. Erre még kimélet-

lenebbül lángett fel a régi harc a petro-
leumkartell és különösen az erdélyi fi-
nomítók között.

A konkurrencia következtében az er-
délyi üzemek egy része leállt, mert
a Distribuția által diktált verseny-
árak a kis és közepfinomítók számá-
ra lehetetlenné tették a termelést. En-
nek az eredményeképpen több, mint
háromezer munkás és tisztviselő ma-
radt kenyér nélkül.

Azokat a vállalatokat, amelyek ezek
után sem adták be a derekukat, az ár-
verseny mellett azzal is igyekezett a
Distribuția kiszorítani a belföldi pia-
cra, hogy megnehezítette nekik a nyers-
anyagbeszerzést. A kartell útján sike-
rült megfélemlíteni a petroleumpiacon
nem csatlakozott finomítók részére ma már
nem mernek nyerskőolajat eladni.

Jellemzősül a petroleumpiacon dúló ár-
harca meg kell említenünk, hogy még
egy évvel ezelőtt a benzin átlagos ára
literenként 11 és 15 lej között mozgott,

Aspirin
felülmul-
hatatlan.

Gyakran pihen az ember ki-
melegedve és könnyen öltözve
s, ha ilyenkor jön egy friss
légáramlat, kész a hűlés. Ezen
esetekben is vegyen idejekorán
Aspirin-
tablettát.

a Distribuția ma 7 lej 50 baniért árusít-
ja. Ha figyelembe vesszük, hogy a ben-
zin fogyasztási adója egymaga 6.30 lej,
akkor

nyilvánvaló, hogy az eladási árból
még fennmaradó 1.20 lej nem elege-
dő a nyersanyag beszerzésére, a gyár-
tási és szállítási, valamint az eladási
költségek fedezésére.

És hol van még a viszontelárusító hasz-
na? És a harc súlyos költségei? Meg le-
het érteni tehát, hogy azok a vállalatok,
amelyek nem hajlandók a Distribuția
diktatórikus feltételeit elfogadni, nem
sokáig bírhatják ezt a gyilkos versenyt.
Azonkívül a kartell más uton is igyek-
szik ellenfeleit lehengerelni. Az utóbbi
időben „ismeretlen” forrásból

furcsa hírek kerültek forgalomba ar-
ról, hogy egyes, a kartellen kívül álló
finomítók adózatlan benzint hoznak
forgalomba és a kincstartól elvont ösz-
szegekkel tartják a harcot.

Minden valószínűség szerint ezek a hi-
rek meghatározott célt szolgálnak, mert
a kartellharcok történetében nem rit-
kák az ilyen nem éppen lojális és fair
eszközök, de hogy a feketebenzín-hírek
nem komolyak, azt éppen maga a kartell
bizonyítja, amely a kompromittáló hi-
rek lanszírozásán kívül semmit sem tett
a meggyanúsított vállalatok állítólagos
törvénytelen üzletmeinek megakadályo-
zására.

Az erdélyi petroleumpiacon két-
ségtelenül védekeznek a Distribuția
mindent feltaláló törekvései ellen és
ebben a küzdelemben, amely az egész-
séges piaci verseny fenntartása, vagy
egy országos kartelliktatúra körül
folyik, értékes segítőhátsókra találtak
újabbban néhány régi finomítóban.
A kartellellenzék most azzal a tervvel
foglalkozik, hogy minden legális esz-
közt igénybe fog venni a Distribuția
hatallan erőszakossága ellen és szükség
esetén a parlament útján kísérik meg
az enyhébb kartellfeltételek kikényszeri-
tését.

És mialatt a belföldi petroleumtermé-
lés két csoportja között ádáz harc fo-
lyik, az orosz petroleum be akar törni
Romániába, hogy hihetetlenül kedvező
feltételeivel letörje az egymással vere-
kedő feleket. Egyik bukaresti cég olyan
ajánlatot kapott, hogy

az orosz exporthivatal próbaszállítma-
nyaként 500 vagonon elsőrangú nyers
olajat szállít, amelynek fuvardíjköltsé-
geit, illetékeit, sőt a feldolgozásra
raktárdíjakat is viseli, hitelez az
egész tételt a feldolgozás befejezésé-
től számított 6 hónapig.

az értékesítési árt a mindenkori piaci
árban limitálja és az elszámolásnál a
bukaresti cég kapja a bevétel bruttó
összegének 25 százalékát míg, 75 száza-
lékot az orosz exportőrök. Ez az ajánlat
alighanem gondolkodóba fogja ejteni a
Distribuția mindenható urait.

Tőzsde

1951. június 18.
Zürich (nyitás): Berlin 122.25, Amster-
dam 207.20, New-york 514.90, London
2504.50, Páris 2015.75, Milánó 26.97, Prá-
ga 1525, Budapest 9002.50, Belgrád 911.75,
Bukarest 306.50, Varsó 57.70, Bécs 72.55.

TENISZ

-labdák Lei 45.-től
-ütők 500.-től

telszerelések legolcsóbban

GELLER sportüzletében

Brassó, Str. Reg. Carol (Kapu-u.) 56
Egyesületi tagoknak 10% engedmény.

Keleti levelek

11.

Irja: Baktay Ervin

Hogyan hódították meg az angolok Indiát?

India 1858. óta a Brit Birodalom szer-
ves része. Az angol uralom ugyan már
több, mint százestendős Indiában, de az
említett dátum előtt ez a hatalmas or-
szág még nem tartozott az angol király-
ság közvetlen fennhatósága alá. Indiának
és az anyaország hivatalos főhatalmának
viszonya nagyon különös volt akkor-
ban. Ugyanis az indiai brit uralom 1858.
előtt voltaképpen egy magántársaság
uralma volt. A Brit Keletindiai Keres-
kedelmi Társulat, mint magánvállalko-
zás, szerezte meg magának az India föl-
lötti uralmat. Fokozatosan, lassan ment
ez a hódítás, szerény kezdetekből in-
dult ki és eleinte bizony úgy látszott,
hogy az angolok nem tudnak helyt álla-
ni a franciákkal szemben, akik India ke-
leti partvidékén alaposan befészkeltek
magukat. 1746—1748-ban az angol és
francia érdekek Indiában is a harcté-
ren csaptak össze. A két nagyhatalom
ezidőben három világrészt tett harcainak
színterévé. Európában, Északameriká-
ban és Ázsiában folyt az ádáz tusa a
szupremenciáért. A harc Indiában csak
1760-ban ért véget, amikor Coote ezre-
des a (későbbi Sir Eyre) Vándivasnál
döntő győzelmet aratott. Lally francia
tábornok seregei fölött. Így omlott össze
az indiai francia uralom, amely pe-
dig veszedelmesnek ígérkezett, amíg egy
Dupleix politikai zsenialitása irányítot-
ta, de most már eljárt az egész vi-
lágpolitikában előrenyomuló brit erő-
nek.

Hogy megértsük, miképpen volt le-
hetséges néhány évtized alatt meghódi-
tani egy 300 millió lakosságú országot,
amelynek területe akkora, mint egész
Európáé Oroszország nélkül, meghódi-
tani ekkora területet aránylag csekély
erővel, figyelembe kell vennünk India
akkori politikai térképét és hatalmi
megoszlását. India nem volt egységes bi-
rodalom. Asóka király, (Kr. e. III. szá-
zad) a buddhizmus Nagy Konstantinja
volt az utolsó csakravarti, azaz császár,
aki uralmát ugyszólván az egész felszi-

get mérhetetlen területére kiterjesztet-
te. Utódai alatt már széthomlott a nagy
birodalom, az egykori hűbéres uralko-
dók sorra függetlenítették magukat és a
keletindiai felszínét számtalan Mahá-
rádza és Rádzsa kisebb-nagyobb or-
szágaira bomlott szét. Ez a megosztot-
ság tette később lehetővé a VIII. század-
tól kezdve beözönlő muzulmán hódító-
knak, hogy a különálló hindu fejedelmek
sorra legyőzzék. Pedig a muzulmán
hódítók sokszor egymással is viaskod-
tak a fennhatóságért; turki, afgán, mon-
gol dinasztiák váltották fel egymást In-
diában. A hindu országok vitéz ellenál-
lást fejtettek ki, különösen a rádzsput
fejedelmek küzdöttek páratlan hősie-
séggel a benyomulók ellen, de az izlám
rajongó, lelkes hadainak a megosztott,
szétagolt India mégsem tudott véleges
eredménnyel ellenállni. Bár a muzulmán
hódítás sohasem tehetné rá kezét az egész
felszínre, azért mégis nagy, kiterjedt
birodalmakat alapított Indiában. A le-
ghatalmasabb és legtartósabb inohamedán
birodalmat Timur Lenk (Tamerlan) utó-
da, Baber alapította északi és Közép In-
diában. Az úgynevezett Mogul (helye-
sebben Maghal, azaz Mongol) dinasztia
volt ez, amely 1858-ig tartotta helyét.
Hanem a muzulmán hódítók sohasem el-
vezették békén a kínos India birto-
kát: szüntelenül küzdöttek, mert
északon, nyugaton és délen egymásra tá-
madtak kiváló férfiak a hindu népek
közé, akik hosszabb-rövidebb ideig tar-
tó királyságokat alapítottak és függetle-
nitették magukat a Delhihez székelt
Nagymogultól. Mi több, különösen dé-
len, még alárendelt muzulmán helytar-
tók és hadvezérek is el-elszakadtak a
mogul birodalomtól, hogy önálló fejedel-
lemségeket alkossanak.

Ez volt a helyzet a XVIII. század ele-
jén is, amidőn a franciák, majd az ang-
lok kezdték megvetni lábukat Indiában,
miután a tehetségtelen portugál uralom
(amely különben is főképpen csak a
nyugati partvidékekre terjedt ki) vég-
képpen lejárt magát. Dupleix, a fran-

ciák legzsenálisabb képviselője a fa-
voli keleten fedezte fel azt a hatásos
módszert, amelyet aztán ügyfogyott
utódai helyett az angolok váltottak va-
lóra. Ez a módszer az akkori indiai ha-
talmi megoszlás észszerű és macchiavel-
isztikus figyelembevétele volt és a di-
vide et impera („támassz viszályt és
uralkodjál”) elvének alapján állt. Mi-
sem volt könnyebb, mint szövetséget
kötni valamelyik bennszülött Mahárád-
zsával vagy szultánnal egy másik benn-
szülött fejedelem ellen. Hiszen a fegyel-
mezett és jól felszerelt európai csapatok
segítségét mindegyik szívesen vette. A
bennszülött uralkodók nem láttak to-
vább az orruk hegyénél, amint hogy a ha-
talmi láztól és bosszuvágytól elvakult
fejedelmek vagy államok sohasem lát-
ják meg a jövőt, sokkal nagyobb ve-
szélyt a pillanatnyi siker kecsegtető ki-
látásában. Volt ugyan kivételre is pél-
da: északon a szikhek, nyugaton pedig
a maráthák önálló, az összes vetélykedő
felektől független államokat alkottak,
amelyek később a fehér terjeszkedés
leghatalmasabb kerékkötőinek bizonyul-
tak. De ezek csak elszigetelt jelenségek
voltak. India területének túlnyomó ré-
szén tovább folyt a régi marakodás,
amely fokozatosan előkészítette az euró-
pai fajok erősebbikének uralmát.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY

A gheorgheni közbirtokosság 14.000 kat.
holdat kitevő birtokán, mely nagy vadkban
igen gazdag vadász-terület, a vadászatot és
halászatot folyó évi június hó 29-án, vasár-
nap délután 3 órakor, a közbirtokosság iro-
dahelyiségében tartandó nyilvános árverésen
haszonbérbe adja.

Gheorgheni, 1931. évi június hó 14-én
Stranci József, Madaras Balázs,
ig. elnök. ig. pénzt.

HIRDETÉNY

Közhirre teszem, hogy 1931. évi június hó
20-án, délután 3 órakor, nyilvános árverésen,
egy tételben eladatik 110 métermázsas fehér,
sózott, nyers marhabőr, a „Societatea Bancară
Română”, dévai bank, Déván levő közraktá-
rában, az állomás mellett. A bőrányag a Gott-
lieb Utódai Rt. dévai cég tulajdonát képezi
és az eladás nevezett késedelmes vevő terhére
és veszélyére történik, alulírott közjegyző
közbejöttével és a kereskedelmi törvény 352.
és 347. paragrafusai alapján.

Déva, 1931. június hó 9.
Dr. Pocol Valeriu s. k.
közjegyző.

EXPOZITION COLONIALE INTERNATIONALE PARIS-1931 MAY-NOVEMBRE

Tanárok, diákok, tudósok, művészek, or-
vosok, ügyvédek, építésszek, kereskedők,
iparosok és gyárosok nem hagyhatják fi-
gyelmen kívül ezt a kiállítást, amely ma-
gába foglalja a modern emberiség min-
den haladását.

Különböző elő-
nyök és ked-
vezmények.

Felvilágosítást
ad minden uta-
zási iroda.

Kis tőkével

minden szorgalmas férfi, vagy nő
havi legkevesebb 5—6000 lei biz-
tos jövedelemre tehet szert. Szép
otthoni foglalkozás. Megkeresése-
ket „Biztos jövedelem lei 5000
Rbsa. 1003” jellegű e lap kiadó-
hivatala továbbítja.

1938

Uj magyar könyvek

Móra Ferencz :

Négy apának egy leánya,
vászonkötésben 190 lej.

Szinyai Zoltán :

Lázongó hegyek,
vászonkötésben 190 lej.

Dr. Puder Sándor :

„Allapota kielégítő.” Szubjektív
körtörténet Karinthy Frigyes
előszavával 102— lej.

Brassói Lapok Könyvosztálya

Olcsósági hullám az „Eu-
rópa” kávéház-étteremben
Brassó, Kolostor-ucca 7.

Takarékos
ember így él:

Nem főz otthon,

hanem családjával együtt az „EU-
ROPÁBAN” étkezik, mert ott ebé-
det és vacsorát étlap szerint
összesen 50 lejért kap.

Nem iszik vizet

a drága vizdíj mellett, mert az
„EUROPÁBAN” már 30—40 lej-
ért kanja legfinomabb bor literjét.

Nem égeti a drága villanyt,

hanem esténként beül az EURO-
PÁBA és egy elsőrangú fekete
melletti elolvassa az összes bel-
és külföldi lapokat.

Nem bosszankodik

rádiójával, mert az EURO-
PÁBAN az összes klasszikus és
legmodernebb zenéket a legpre-
cíz előadásban élvezheti Glau-
sius T. hor zeneszerző művé-
sz zenekarának előadásában, mely
ma elismerten Erdély egyik leg-
jobb szalon és jazz zenekara.

Igy él a
takarékos ember!

Brasov—Brassó, Kapu-ucca 56—58. Telefon-
interurban: (szerk. és kiadóhivatal) 1—77 és 82
Bucuresti—Bukarest I, Boulevardul Șchiu-
Măgureanu 21. — Telefonszám: 363—64

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7-50, illetve 15 lej. Legkisebb hirde-
tés 10 szó. Négyeszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény.
A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Hoffherr-Schranz, 110 vas-
rámás cséplőszekrény, üzem-
képes, eladó. dr. Birónál, Bara-
olt. 13500

2 évig használt 4 lóerős csép-
lőgarnitúra, traktorral, 20000
lejért eladó. Türkös, Pál szki-
vizgyár. 13510

Fakéreghasító gépet használt
üzemképes állapotban, megvé-
telre keres. Cim „8000” jellegre
a brassói kiadóba. 13531

Brassóban, forgalmas helyen
6 szobás lakóház, üzlethelyisé-
gel, elköltözés miatt azonnal
eladó, közvetítők díjaztatnak.
Széles-ucca 14. 13513

Használt jégsekreényt kere-
sünk megvételre, Farkas és
Társ, Brassó, Kapu-ucca 62.
13548

Lakás

Lakás és kitiűő ellátás kap-
ható jó családnál, Bukarest
központjában. Cim Sft. Apos-
toli 80. 18535

Kiadó villa a szentekersztbá-
nyai Dobogó-fürdőn. A szé-
kelyudvarhelyi ref. kollegium
4 szobás nyaralója butorozva,
a legszebb fenyőerdő, patak és
kitűő szénsavas borvizet és
fürdő mellett kadó. Autóbusz
közlekedés Udvarhely, Csikszé-
reda és Homoród-Oklánd felől.
Feltételek megtudhatók Szabó
Árpád gazdasági felügyelőtől
Udvarhelyt, szóban, vagy levél-
ben. 13514

Vegyes

Jóforgalmu speciál trafik-
hoz pénzestárs kerestetik. Cim
13547 sz. alatt a brassói kiadó-
ban.

„Patron” étterem, Rozsnyón
újából megnyit. A tulajdonos.
13546

Gyenge férfiak-

nak válaszbélyeg ajánlott le-
veiben történő beküldése elle-
nében bérmentve küldöm sza-
badalmazott szenzációs talá-
mányomat ismertető könyve-
met. Cim: „Patent 604” Cluj
(Kolozsvár) 1. sz. postafiók.

Átadó üzlethelyiség tizenegy
éves joga, üzletbérlet betétka-
mat háromszorosát fizetem.
„Átadó” jellegre a brassói ki-
adóba. 13515

A legújabb divat szabászat
tankönyve. Irta: K. Margitay
Maris. Tartalmazza a modern
francia és angol női ruha sza-
básrajzát, szabását, összeállítá-
sát, varrását és kidolgozását.
Szakiskolák és magántanulás
céljaira. (Nyolcadik átdolgozott
kiadás). Megrendelhető 224 lej
előzetes beküldése ellenében a
Brassói Lapok könyvosztályá-
ban.

Libera practicăval rendelke-
ző fogorvos vagy fogtechnikus
(nő is) kerestetik. „Fix” jelleg-
re a brassói kiadóhivatalba.

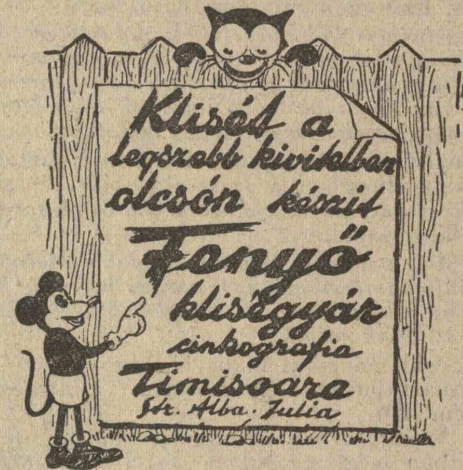
Allást keres

Puhafa szakmában jártas 24
éves, fűrészkészítő vagy expé-
ditőri július 1-re állást keres
„szorgalmas” jellegre a brassói
kiadó továbbítja. 13578

Házasság

51 éves iparos, háromszékme-
gyei, keresek 50 év körüli nőt,
tisztességes előéletűt, saját la-
kásomba, háztartásomhoz. Ké-
sőbb feleségem lehet. „Rend-
szerető jó lélek” jellegre teljes
címtű levelet a brassói kiadóba
kérek. 13440

Uricsaládból származó fél-
árva hajadon vagyok. Elha-
tároztam, hogy férhez me-
gyek, mert nagyon üresnek
találom az életet. Keresztény
urak szíves közlekedését ké-
rem. Testben és lélekben
szépnek mondanak. Külön-
féle bankokban elhelyezett
kézpénzhozományom van.
Teljes című leveleket „22
éves” jellegre a brassói ki-
adóba kérek.

Agnita—Szentágota (Nagyküllő vm.) község
előljáróságától.

185—1931. sz.

HIRDETÉNY

Közhirre tesszük, hogy 1931. évi augusztus
hó 10-én délelőtt 10 órakor Agnita—Szentágo-
ta (Jud. Târnava Mare), község előljáróságá-
nál, nyilvános árverésen eladatik a községi
legelőn levő 8753 drb. cserfa.

Bees- és kikiáltási ár 3.505.177 lej.
Óvadék a kikiáltási ár 5 százaléka.

Az eladás a nyilvános számvéőrségről szó-
ló törvény 98—110. paragrafusai alapján tar-
tatik meg, zárt és lepecsételt ajánlatokkal.

Az árverési feltételek megtudhatók a hiva-
taltos órák alatt a községi előljáróságnál és
a szentágotai erdőkerületnél.

Agnita—Szentágota, 1931. június 12.
Községi előljáróság.

B. L. Kocsis Béla

Felelősszerkesztő: ABRASSOI LAPOK nyomdavidálatának kiadása és rotációs nyomása, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra
negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 820
évente 1600 lej

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hír-
detőiroda. Részletes tárfakkal készséggel szolgálunk.

MEGBIZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1. (Halmágyi Pál) — Oás: Str. S. Barnutiu 10. (Osz-
tán Kálmán) — Déva: Str. Ioan Creanga 2. (Balogh Géza), Telefon 17 Hunyad- és Alsófehérmegye-
részére. Kolozsvár: Str. Dubarilor 7. (volt Timár-ucca) (Neumann Ignác) — Marosvásár-
hely: Benjámín Árpád. Szentgyörgy-u. 6. — Nagyszeben: Str. Furnului 13. (Szigetváry László)
— Nagyváradi: Str. Nic. Jiga 32 (Szabó Gyula) — Szatmár: Rákóczy-ut 37. (Kertész László).
Szatmár- és Máramarosmegyék részére — Szilágysomlyó: (Helferlin Ernő) — Temesvár:
Gyárfáros, Tigris-ucca 4. (Halmágyi Pál) — Torda: Str. Regele Ferdinand 25 (Dánes József.)

megbízások telvétele és fizetések átvételére fenti, helyi megbízottakon kívül a köv. központi meg-
bízottak vannak feljogosítva: Bartha Géza Dán Dániel, Gerő Sándor.

Tusnád- fürdő

13542

Gyógyfürdők

Zene — Tennisz — Vasúti kedvezmény

a kontinens
legszebb
strandfürdője